

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

Geopark Ralsko
NÁRODNÍ GEOPARK

Společná přeshraniční koncepce v oblasti marketingu a spolupráce – analytická část

v rámci projektu "Realizace společných produktů v oblasti geoturismu" č. I00287393

Únor 2021

Geopark Ralsko o.p.s.

Kuřívody, 701
Ralsko, 471 24
IČ: 01834410

V Praze 20. února 2021

Vážená paní ředitelko,

dovolujeme si Vám předložit „Společnou přeshraniční koncepci v oblasti marketingu a spolupráce“ – analytickou část (dále jen Koncepce), která byla zpracována jako střednědobý strategický dokument pro rozvoj turismu v tomto území.

Hlavním cílem Koncepce je na základě analýzy současného stavu cestovního ruchu v území Geoparku Ralska a Geoparku Muskauer Faltenbogen stanovit společný strategický rámec zahrnující cíle, opatření, aktivity a konkrétní projekty, které přispějí ke koncepčnímu rozvoji obou území v oblasti marketingu a spolupráce.

Pevně věříme, že Vám tato Strategie poskytne užitečné informace a bude hodnotným podkladem pro Vaši další činnost. V případě Vašeho zájmu jsme připraveni Vám nabídnout asistenci při používání zpracovaného materiálu či v rámci případné budoucí spolupráce.

S pozdravem,

Ondřej Špaček

Obsah studie:

Východiska, principy a metodika

Význam a trendy v oblasti turismu a geoturismu

Analytická část

Analýza Geoparku Ralsko

- Analýza lokace
- Analýza potenciálu a nabídky turismu
- Analýza poptávky turismu
- Analýza zainteresovaných stran
- Analýza způsobu řízení turismu
- Vyhodnocení činnosti Geoparku Ralsko
- Přehled relevantních strategických dokumentů

Analýza Geoparku Muskauer Faltenbogen

- Analýza lokace
- Analýza potenciálu a nabídky turismu
- Analýza poptávky turismu
- Analýza způsobu řízení a strategického plánování

SWOT analýza

Účelem dokumentu je zpracování „Společné přeshraniční koncepce v oblasti marketingu a spolupráce“. Pro zpracování dokumentu byly využity platné metodické postupy pro tvorbu strategických dokumentů cestovního ruchu, kterými jsou především „Doporučený metodický postup tvorby strategických dokumentů v turismu“ Ministerstva pro místní rozvoj ČR a agentury CzechTourism. Využita byla dále „Metodika tvorby veřejných strategií“ a mezinárodní doporučení.

Principy uplatňované při tvorbě Strategie

1. Dlouhodobost

Koncepce je zpracována na přiměřené střednědobé období, na které je možné systematicky plánovat a dosahovat stanovených cílů. Koncepce tak stanovuje předpoklady pro to, aby se cestovní ruch v obou geoparcích mohl rozvíjet v dlouhodobém horizontu.

2. Systematičnost

Koncepce je zpracována s důrazem na systematičnost a provázanost cílů, opatření, aktivit a projektů, jejichž postupné naplňování povede k naplnění stanovené vize rozvoje Geoparku Ralsko a Geoparku Muskauer Faltenbogen v oblasti marketingové komunikace cestovního ruchu a spolupráce.

3. Selektivnost

Koncepce se soustředí pouze na podstatné činnosti, které na základě provedené analýzy povedou k naplnění cílů a vize Strategie. Operativní aktivity nebo aktivity, které nevyžadují podstatnou změnu v jejich podpoře a realizaci jsou záměrně opomínuty z důvodu zachování proveditelnosti dokumentu.

4. Provázanost

Koncepce v jeho implementační části obsahuje postupné kroky, které jsou logicky uspořádané. Tyto kroky jednak vyplývají ze stanoveného strategického rámce (cíle, opatření, aktivity), ale jsou stanoveny v hierarchickém pořadí, které umožňuje jejich smysluplnou realizaci dle priorit a skutečných potřeb rozvoje cestovního ruchu v obou geoparcích.

5. Soustavnost

Koncepce je zpracována způsobem, který umožňuje jeho průběžné vyhodnocování a především přizpůsobování potřebám a vývoji cestovního ruchu v destinaci. Dokument je zpracován tak, aby v jeho důsledku docházelo k žádoucím synergiím v oblasti marketingu a spolupráce obou geoparků.

6. Otevřenost

Koncepce je zpracována s ohledem na potřeby všech zainteresovaných stran podstatných pro rozvoj cestovního ruchu Geoparku Ralsko a Geoparku Muskauer Faltenbogen. Zvláštní důraz je věnován dodržování principů destinačního managementu, který je podstatný pro naplňování cílů Koncepce. Zvláštní zřetel je věnován také obyvatelům těchto území.

7. Dosažitelnost

Koncepce klade důraz na dosažitelnost a praktickou realizovatelnost navržených opatření a aktivit. Za tím účelem je součástí dokumentu systém indikátorů, které umožňují měřit úspěch v její realizaci. Indikátory jsou proto stanoveny jak na úrovni hlavních cílů Koncepce, tak jednotlivých opatření a aktivit.

Koncepcie je zpracovávána pro území Geoparku Ralsko a Geoparku Muskauer Faltenbogen a jejich okolí. Oba geoparky se nachází v turisticky velmi atraktivním prostředí, což pro tato území představuje příležitost pro jejich rozvoj z hlediska cestovního ruchu. Významnou část Geoparku Ralsko vytváří tradiční turistická oblast okolí Machova jezera a Doks. Geopark Muskauer Faltenbogen se nachází v přírodně a kulturně cenném území Dolní Lužice. Geopark Muskauer Faltenbogen v současné době patří mezi tradiční geoparky s historií a zkušenostmi v rozvoji turismu na svém území. Stanovení společných aktivit, které podpoří vzájemnou spolupráci, může oběma geoparkům přinést zajímavé synergie v jejich produktové nabídce.

Národní Geopark Ralsko

UNESCO GLOBAL Geopark Muskauer Faltenbogen

(Geopark Mużakovský vrásový oblouk)

Základní údaje

Vyhlášení: 2016 (Národní Geopark Ralsko)
Rozloha: 294 km²
Poloha: Liberecký kraj, ČR

Geopark se nachází v geomorfologickém celku Ralská pahorkatina. Kromě bývalého území Vojenského výcvikového prostoru Ralsko zahrnuje oblasti kolem Břehyňského rybníka a Máchova jezera na severozápadě téměř až k obci Provodín a na jihu Geoparku pak katastr města Doksy. Na jihovýchodě se hranice geoparku za Horní Krupou obrací a kolem zaniklé obce Jabloneček pokračují údolím Zábrdky k severu. Nejsevernější úsek hranice geoparku se dotýká břehu Hamerského rybníka.

Území geoparku se částečně překrývá s územím Chráněné krajinné oblasti Kokořínsko - Máchův kraj. Krajina geoparku je rozmanitou mozaikou pískovcových skalních věží, tabulových hor, tichých rybníků a rašelinišť, nekonečných borových lesů i příkrých vrcholků vulkanického původu se starými bučinami.

Leží také mezi třemi středověkými hrady - Ralsko, Bezděz a Děvín.

Základní údaje

Vyhlášení: 2006 národní Geopark, od roku 2016 Geopark UNESCO
Rozloha: 250 km²
Poloha: Sasko, Braniborsko, SRN

Geopark se nachází na východě spolkových republik Sasko a Braniborsko v SRN v oblasti Dolní Lužice přímo na hranici s Polskem, k jehož území přiléhá také polská část - Geopark Łuk Mużakowa.

Podoba tohoto území vznikla asi před 340 000 lety, v době ledové, kdy severní a střední Evropu pokrýval vnitrozemský ledovec. V oblasti Muskau vznikl z velké ledové hmoty menší ledovec 20 km, který svou vahou vymodeloval toto území. Vznikla rozrušená čelní moréna, která je považována za jednu z nejkrásnějších ve střední Evropě.

Území je vzhledem k těmto procesům bohaté na nerostné suroviny, zejména kamenec, hnědé uhlí, skleněné písky a jíly. V minulosti zde proto vznikl rozsáhlý průmysl, jehož výsledkem jsou nyní pozůstatky průmyslové a hornické krajiny, která je v současné době předmětem ochrany, ale také turistického využití.

Geopark je území, které zahrnuje konkrétní geologické dědictví a má strategii udržitelného územního rozvoje. Geologické lokality musí být z odborného hlediska významné a reprezentativní. Geopark je iniciativou místních obyvatel zaměřenou na dobrovolnou ochranu, prezentaci, interpretaci hodnot, vzdělávání a šetrné využívání území cestovním ruchem.

Geoparky se kromě zachování a propagace hodnoty geologického dědictví zaměřují na podporu šetrných forem cestovního ruchu - rozvoj specifického odvětví geoturismu. Geoturismus patří k současným trendům v oblasti cestovního ruchu. Poskytuje autentický zážitek, je šetrný vůči životnímu prostředí, zapojuje místní komunitu a podporuje rozvoj lokálních služeb.

Geoparky v České republice

V ČR dosud vzniklo 9 národních geoparků s územím s významným geologickým dědictvím. Jednotlivé geoparky si v rámci neformální sítě vyměňují zkušenosti a realizují společné projekty. Na území ČR existuje v roce 2020 již deset certifikovaných národních geoparků:

- Geopark Broumovsko
- Geopark Barrandien
- Geopark Český ráj
- Geopark Egeria (v Karlovarském kraji)
- Geopark GeoLocí (Tachovsko)
- Geopark Kraj Blanických rytířů (Vlašimsko)
- Geopark Podbeskydí (Štramberško)
- Geopark Ralsko
- Geopark Vysočina (Telčsko)
- Geopark Železné hory (Chrudimsko).

Kandidátskými geoparky, které disponují významným geologickým dědictvím, jsou v současné době Královská Šumava a Krajina břidlice (Nízký Jeseník).

Národní rada Geoparků

Národní rada je hlavním koordinačním orgánem národní sítě geoparků a poradním orgánem ministra životního prostředí. Členy Rady jsou zástupci významných odborných geologických, památkových institucí, univerzit a odborníci na šetrný cestovní ruch a regionální rozvoj. Rada rozhoduje o návrhu zařazení území mezi národní geoparky a napomáhá v jejich činnostech.

Podmínky vzniku geoparku v ČR

Geoparky jsou území s vědecky významným geologickým dědictvím nebo územím, dále potenciálem pro rozvoj geoturismu a se spolupracujícími subjekty (samospráva, státní správa, podnikatelé, NNO, místní obyvatelé).

Tato území se musí rozvíjet v souladu s principy **Charty národních geoparků ČR**, příp. Charty evropských geoparků. Geopark a jeho partneři nesmí nijak participovat na obchodu s geologickým materiálem (zejm. minerály, zkameněliny, drahokamy).

O udělení certifikátu „národní geopark“ rozhoduje na základě doporučení Rady národních geoparků ministr životního prostředí.

Geoparky ve Spolkové republice Německo

V Německu je uznáno celkem 16 geoparků jako národní geopark. Za certifikaci národních geoparků odpovídá nadace s názvem „GeoUnion Alfred Wegener Foundation“. Šest z těchto geoparků je také členem Evropské sítě geoparků a jsou uznány jako globální geoparky UNESCO. Geoparky, které byly před rokem 2015 součástí Globální sítě národních geoparků, získaly v automaticky nově vytvořený titul Globální geopark UNESCO a byly nově začleněny do Globální sítě geoparků.

Geoparky v Německu

V roce 2019 byly v Německu uznány tyto národní geoparky:

- GeoPark Bayern-Böhmen
- GeoPark Bergstraße-Odenwald
- GeoPark Grenzwelten
- GeoPark Harz . Braunschweiger-Land . Ostfalen
- GeoPark Inselsberg - Drei Gleichen
- GeoPark Kyffhäuser
- GeoPark Laacher See
- GeoPark Muskauer Faltenbogen
- GeoPark Porphyryland. Steinreich in Sachsen
- GeoPark Ries
- GeoPark Ruhrgebiet
- GeoPark Schieferland
- GeoPark Schwäbische Alb
- GeoPark TERRA.vita
- GeoPark Vulkaneifel
- Geopark Westerwald-Lahn-Taunus

Podmínky vzniku geoparku v Německu

Geopark je certifikován na základě písemné žádosti zasláné do kanceláře Certifikační komise Nationale GeoParks (která je také sekretariátem Nadace Alfreda Wegenera v GeoUnion). Titul se uděluje stávajícím aktivním geoparkům a je omezen na pět let.

Pro certifikaci je rozhodující kvalita geoparku a splnění kritérií stanovených v pokynech. Kromě toho se národní geoparky v Německu musí navzájem znatelně lišit, pokud jde o jejich jedinečná témata a jejich územní oblasti se nesmí překrývat.

Další Geoparky v Německu bez národní certifikace

V Německu jsou evidovány ještě další geoparky, které však dosud nedosáhly na status národního geoparku:

- Nordisches Steinreich
- Mecklenburgische Eiszeitlandschaft
- Vulkanregion Vogelsberg
- Eiszeitland am Oderrand
- Saale-Unstrut-Triasland
- Tharandter Wald

Sít' evropských a globálních geoparků

Za účelem vzájemné spolupráce byla nejprve v roce 2000 vytvořena Evropská síť geoparků, která v současné době zahrnuje 71 geoparků ve 23 evropských zemích. Na globální úrovni v roce 2004 vznikla Sít' globálních geoparků, jehož členové mají současně statut Globálního geoparku UNESCO.

Geoparky na Evropské úrovni

Evropská síť geoparků (EGN) byla založena v roce 2000. Cílem je zachování geodiverzity, zvýšení povědomí a významu geologického dědictví široké veřejnosti a podpora udržitelného ekonomického rozvoje území geoparků propagací geoturistiky. V současnosti je členy EGN 71 geoparků ve 23 evropských zemích. Činnosti sítě jsou financovány členskými geoparky a fondy třetích stran nejčastěji z programového financování EU. To zahrnuje především geoturistické a environmentální vzdělávací aktivity - programy školních tříd, exkurze a výstavy.

Po vytvoření globálních geoparků UNESCO již nejsou evropské geoparky certifikovány EGN. Dlouhodobým cílem EGN je, aby co nejvyšší počet evropských geoparků získal v budoucnu statut Globálního geoparku UNESCO.

Geoparky na globální úrovni

Sít' globálních geoparků (GGN), jejíž členství je pro globální geoparky UNESCO povinné, je právně založená nezisková organizace s ročním členským poplatkem. GGN založená v roce 2004 představuje síť, kde se členové zavázali spolupracovat, vyměňovat si zkušenosti a zapojovat se do společných projektů ke zvýšení standardů kvality pro splnění statusu geoparku UNESCO.

GGN zasedá každé dva roky, mezitím vyvíjí činnosti prostřednictvím provozu regionálních sítí, jako je síť evropských geoparků, která se schází dvakrát ročně za účelem rozvoje a podpory společných aktivit. Obdobné regionální sítě jsou vytvořeny v Asii a Pacifiku nebo Latinské Americe.

V současnosti je ze strany UNESCO certifikováno 140 globálních geoparků UNESCO ve 38 zemích všech kontinentů kromě Austrálie. Jediným globálním geoparkem UNESCO je v České republice Geopark Český ráj.

I nadále se GGN rozšiřuje a čerpá z nových odborných znalostí ze všech částí světa a různých kultur. Jejím úkolem je vytvářet nové modely, postupy a stanovovat vysoké standardy kvality pro území, která integrují ochranu geologického dědictví do strategií pro udržitelný regionální hospodářský rozvoj.

Význam a trendy v oblasti turismu a geoturismu

Turismus je globálně jedno z nejdůležitějších hospodářských odvětví s významnými ekonomickými dopady a neopomenutelným podílem na zaměstnanosti. Význam cestovního ruchu se zvyšuje zejména na místní úrovni, kdy může být jediným ekonomickým faktorem rozvoje daného území s významnými regionálními dopady. Cestovní ruch sehrává významnou roli v udržení ekonomické aktivity a zaměstnanosti ve venkovských oblastech a vnitřních periferiích (tedy také území Geoparku Ralsko), a to zejména v územích, které mají vhodné předpoklady a potenciál.

Základní trendy cestovního ruchu

- Cestovní ruch prochází poměrně dramatickými změnami, které souvisí s nástupem znalostní, sdílené ekonomiky a rozvojem nových technologií (digitalizace a automatizace), které umožňují rychlejší propojování lidí, firemních procesů, dat a informací.
- Nárůst nových technologií a celková propojenost trhu přispívají ke změnám chování zákazníka. Ten v současné době vyhledává především autentické zážitky a zároveň odmítá masový turismus, který je logickým důsledkem tohoto vývoje. Tomuto trendu se destinace musí být schopná přizpůsobit, jinak ve velmi konkurenčním prostředí bude ztrácet svou atraktivitu.
- Tento vývoj s sebou přináší také rizika. Tato rizika souvisí nejčastěji s ekonomickým, politickým a bezpečnostním vývojem nebo rizikem živelných katastrof (záplavy, požáry, ekologické škody) nebo riziky, které mají globální charakter, jakými je pandemie nemoci COVID-19 v roce 2020.
- Cestovní ruch je s ohledem na tento vývoj náchylný a zranitelný, což může mít dopad na ekonomiky, které jsou na turismu vysoce závislé. Výsledkem může být přetěžování destinace (masový turismus) anebo naopak jeho úplné zastavení. Oba scénáře mohou být pro destinaci fatální.
- Stávající vývoj je tak pro cestovní ruch a aktéry, kteří v něm působí, výzvou. Vyžaduje schopnost destinací se přizpůsobovat a nabídnout atraktivní nabídku pro různé typy zákazníků. Za tím účelem je tak nutné využívat moderní metody v oblasti destinačního marketingu a managementu.
- I přes tato globální rizika predikuje Světová organizace cestovního ruchu (UNWTO) do roku 2030 další růst mezinárodních příjezdů cestovního ruchu, na kterém se bude podstatným způsobem podílet také Evropa.
- Pro Českou republiku zejména v první polovině následujícího desetiletí budou příležitosti zejména domácí (český) trh nebo blízké zahraniční trhy.
- Stávající vývoj bude také příležitostí pro nové destinace, které nabídnou unikátní produkty přizpůsobené požadavkům návštěvníků.

Geoturismus jako trend cestovního ruchu

Co je Geoturismus?

- Geoturismus umožňuje poznávání vývoje krajiny formou aktivního prožitku ve skalních městech, hornických oblastech, štolách, v oblasti nálezů fosilií, a to s výkladem a aktivním zapojením návštěvníka.
- Geoturismus je formou udržitelného cestovního ruchu, který je založený na poznávání vývoje Země pomocí aktivního prožitku geologicky zajímavé krajiny s významným geologickým dědictvím

Geopark Ralsko

Výkladový slovník cestovního ruchu

Participativní a destinační management

- Správný chod geoparku je důležité propojení řídicí složky geoparku s dalšími subjekty, které se na daném území nacházejí tzn participativní management.
- Rozvoj cestovního ruchu pak vyžaduje uplatnění principů destinačního managementu.

Proč Geoturismus?

- Autenticita (skutečné poznání)
- Zážitek (atraktivní produkty)
- Udržitelnost (šetrné formy turismu/místní rozvoj)

I. Analytická část

Analýza Geoparku Ralsko

Územní, demografické a ekonomické charakteristiky Geoparku Ralsko

Geopark Ralsko je převážně tvořen katastry třech obcí, a to městem Ralsko, částečně městem Doksy a obcí Hamr na Jezeře. Celkový počet obyvatel v území ke konci roku 2019 byl 5 767. Území je tak velmi málo zalidněno, což je dáno jeho historií jako vojenského újezdu a velikosti katastrálního území města Ralsko.

Obec	Správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem	Počet obyvatel (k 31. 12. 2019)	Katastrální plocha obce (v ha)	Hustota obyvatel (obyv./km ²)
Doksy	Doksy	5 186	7 492	69,2
Hamr na Jezeře	Mimoň	440	1 767	24,9
Ralsko	Mimoň	2 137	17 023	12,5

Klíčové obce mimo území Geoparku

Mimoň	Mimoň	6 443	1 548	416,2
Stráž pod Ralskem	Mimoň	3 992	2 158	184,8
Mnichovo Hradiště	Mnichovo Hradiště	8 846	3 432	257,8

Zdroj: ČSÚ

Ekonomická aktivita je v území geoparku nízká. Největší zastoupení zde má zemědělství, drobný průmysl, velkoobchod a maloobchod a zejména v okolí města Doksy pak ubytování, stravování a pohostinství, které se zde koncentruje do okolí Máchova Jezera.

Počet subjektů dle typu podnikatelské činnosti k 31. 12. 2019	Doksy	Hamr na Jezeře	Ralsko
zemědělství, lesnictví, rybářství	49	7	23
průmysl	92	12	25
stavebnictví	67	9	21
velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	97	8	21
doprava a skladování	19	1	8
ubytování, stravování a pohostinství	91	4	8
informační a komunikační činnosti	8	1	2
peněžnictví a pojišťovnictví	-	-	-
činnosti v oblasti nemovitosti	9	1	1
profesní, vědecké a technické činnosti	60	1	8
administrativní a podpůrné činnosti	8	2	1
veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	5	1	1
vzdělávání	19	1	2
zdravotní a sociální péče	8	1	-
kulturní, zábavní a rekreační činnosti	16	1	-
ostatní činnosti	61	2	5
nezjištěno	-	-	-
Počet podnikatelských subjektů celkem	615	54	127

Zdroj: ČSÚ

Analýza lokace a dopravní dostupnost

Geopark Ralsko se nachází v jižní části Libereckého kraje, přibližně 90 km od centra Prahy a 50 km od Liberce. Z hlediska dopravní dostupnosti má území charakter vnitřní periferie. Dostupnost je tak omezená a nejrychlejší spojení s územím poskytuje osobní automobilová doprava, případně hromadná doprava autobusy ve směru z Prahy nebo Liberce. Přístupnost území železniční dopravou je omezená. Nejbližší mezinárodní letiště je letiště Václava Havla v Praze - Ružyni.

Silniční dostupnost

- Geopark se nachází blízko dálnice D10 spojujícího Prahu s Libercem a Německem, která tak představuje nejrychlejší spojení.
- Alternativou je silnice I/9, která spojuje Prahu, Neratovice, Mělník, Českou Lípou, Nový Bor a Rumburk. Dále pokračuje přes hranice do Německa.
- Jižně od geoparku je silnice I/38 je silnice I. třídy, která spojuje města Česká Lípa, Mladá Boleslav, Nymburk, Kolín, Kutná Hora, Čáslav, Havlíčkův Brod, Jihlava, Znojmo a pokračuje do Rakouska.
- Hustota silniční sítě uvnitř geoparku je nízká. Pro rozvoj oblasti by bylo vhodné realizovat vyhovující propojení Ralska – Kuřívod a Osečné.

Železniční dostupnost

- Dostupnost území železniční dopravou je omezená. Železniční spojení je k dispozici na Dokesku a Mimoňsku.
- Železniční trať propojuje Českou Lípou a Doksy, Českou Lípou a Mimoň, která pak spojuje Mimoň, Jablonné v Podještědí a Liberec.
- Chybí zejména rychlé železniční spojení s Prahou.

Letecká dostupnost

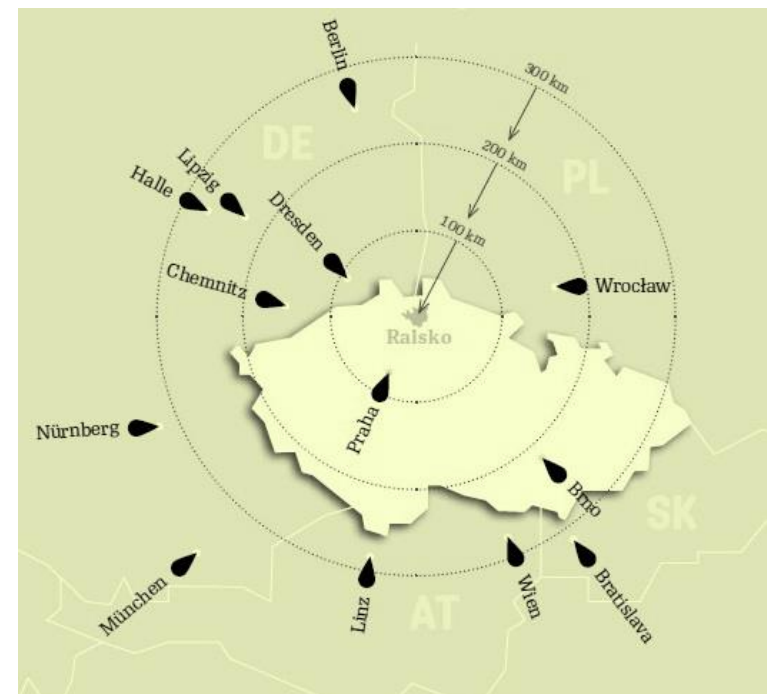

- Letecká doprava může být zajišťována pouze letištěm v Praze, které je vzdálené cca 75 min od geoparku.
- Přibližně 15 min od Geoparku Ralsko se nachází letiště lokálního významu - Mezinárodní veřejné civilní letiště Mnichovo Hradiště.
- Na území Geoparku v Hradčanech se nachází bývalé vojenské letiště. Využitelnost letiště je však pro původní účel nemožná a nabízí se tak různé alternativní využití.

Veřejná dopravní obslužnost

- Veřejná dopravní obslužnost je zajišťována regionálními i dálkovými autobusovými linkami.
- Počty spojů v jednotlivých obcích pokrývají hlavně potřeby v dojíždě za prací a do škol. V sobotu a neděli je spojení již velmi omezené, často nedostatečné.

Zdroj: Geopark Ralsko

Analýza potenciálu a nabídky turismu

Přírodní předpoklady

Území Geoparku Ralsko se z velké části rozprostírá na Ralské pahorkatině. Geopark se sestává z několika různých krajinných typů. Jde převážně o krajinu s množstvím lesů, o pahorkatinu, místy s vrchovinným charakterem s pískovcovými útvary, vodními plochami i venkovskou lidovou architekturou. Geopark Ralsko je geograficky a tematicky uceleným územím. Největší část v geoparku zaujímá rozsáhlý bývalý vojenský výcvikový prostor, který je po odchodu sovětských vojáků v roce 1991 velmi rozlehlym, zalesněným a velmi málo zalidněným prostorem s významným rozvojovým potenciálem. Geopark Ralsko patří částečně do CHKO Kokořínsko-Máchův kraje. Nejvyšším bodem oblasti je Ralsko se 696 metry.

Základní přírodní charakteristiky území Geoparku

- Nedotčená oblast, zejména v posledních 60 letech ponechaná svému přirozenému vývoji. Její jádro tvoří bývalý vojenský výcvikový prostor vyhlášený v roce 1947.
- Pestrá geologická stavba s výchozy různých typů sedimentárních hornin (křemenné a vápnité pískovce), proniknutých těles mladých vulkanitů.
- Specifický vývoj reliéfu podmíněný kombinací detailně rozčleněného pískovcového penepfénu a neovulkanických suků a hřbetů. Křemenné pískovce, zvláště v blízkosti kontaktů s vulkanity, vykazují pestrou škálu středních a malých forem reliéfu včetně unikátních tvarů podmíněných hydrotermálním proželezněním pískovců.
- V území se nacházejí mokřady mezinárodního významu (některé jsou součástí ochrany v rámci Ramsarské úmluvy) s unikátní vegetací i živočištvem.
- Velký rozsah kyselých reliktních borů, na něž je vázána specifická druhová skladba rostlin a živočichů.
- Relikty sídelních struktur, především vesnic zrušených po vyhlášení vojenského výcvikového prostoru, které se staly předmětem přírodní sukcese a vesměs již splynuly s krajinou. Na krajinných dominantách jsou zbytky středověkých opevněných sídel.

Geomorfologie

- Z geomorfologického hlediska patří území Geoparku Ralsko z velké části do Ralské pahorkatiny.
- Výrazná členitost terénu je mimo jiné podmíněna různou odolností sedimentárních a vulkanických hornin. Jednotlivé vrstvy pískovce nad sebou se vzájemně liší velikostí zrn i pevností.
- Tlakovým a tepelným účinkem a oběhem doprovodných mineralizovaných roztoků došlo k prokřemenění a proželeznění pískovce v blízkém okolí tektonických poruch a vulkanických těles.

Klimatické podmínky

- Z klimatologického hlediska spadá oblast geoparku do základní klimatické oblasti tzv. mírně teplá oblast.
- Větry vanou nejčastěji severozápadně, jihovýchodně a nejméně jihozápadně. Ovšem nejčastěji převládá bezvětří (30%).
- Průměrná roční teplota se v území pohybuje v rozmezí 7 – 7,5°C v jádrové části území a 8,5°C v okrajových jižních, jihovýchodních a západních částech území.

Analýza potenciálu a nabídky turismu Přírodní předpoklady-ochrana přírody a krajiny

Kvalita přírodních předpokladů území znamená, že na území Geoparku Ralsko a v jeho okolí jsou uplatňována přísná kritéria ochrany přírody a krajiny. V území jsou vyhlášena zvláště chráněná území (ZCHÚ) všech kategorií (NPR, PR, PP) a uplatňována ochrana přírody a krajiny prostřednictvím velkoplošných a maloplošných lokalit. Řada lokalit je také součástí evropského seznamu lokalit soustavy NATURA 2000.

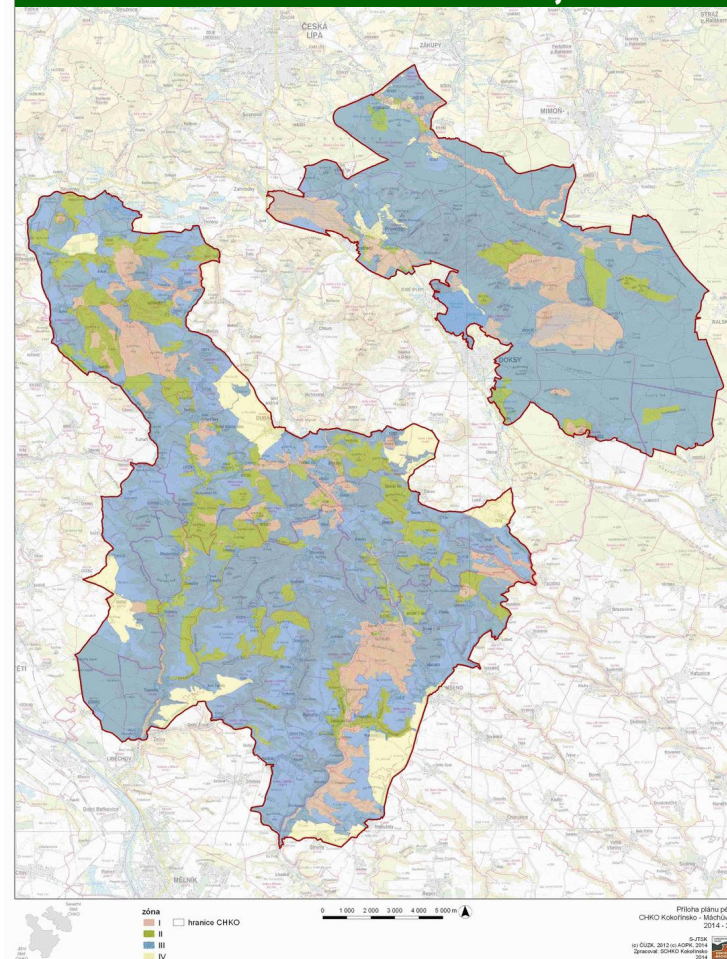
CHKO Kokořínsko – Máchův kraj

CHKO patří svou velikostí 410km² mezi větší CHKO. Chráněná krajinná oblast Kokořínsko – Máchův kraj byla vyhlášena nařízením vlády ze dne 9. dubna 2014 s účinností od 1. září 2014. Skládá se ze dvou nespojitých územních celků – část Kokořínsko (274 km², původní část, tak jak byla vyhlášena v roce 1976, s rozšířením u Dolanského rybníka) a část Máchův kraj (136 km², zcela nově vymezené dosud nechráněné území Dokeska). Nově vyhlášená část CHKO leží také částečně na území Geoparku Ralsko.

Při rozvoji cestovního ruchu musí být proto v území Geoparku respektovány zásady platné pro CHKO, které jsou součástí aktuálního Plánu péče o území Chráněné krajinné oblasti Kokořínsko – Máchův kraj pro období 2014 – 2023.

Zonace CHKO Kokořínsko – Máchův kraj

Tabulka: Seznam maloplošných chráněných území Geoparku Ralsko

Název	Výměra (ha)	Typ ochrany	Rok zřízení	Vztah k hodnotám akcentovaným v Geoparku Ralsko
Břehyně–Pecopala	938	NRP	1933	pestrý geologický podklad je základem biodiverzity
Swamp	75	NRP	1972	geologická stavba podmiňuje vznik mokřadů
Hradčanské rybníky	145	PR	1933	geologická stavba podmiňuje vznik mokřadů
Ralsko	22	PR	1967	výchozy tefritu se suťovými poli jsou základem pro výskyt chráněných rostlin
Jestřebské slatiny	114	NPP	2012	přímá ochrana holocenní vrstvy slatiny
Děvín a Ostrý	34	PP	1996	přímá ochrana pozůstatků po těžbě železa
Divadlo	2	PP	1996	přímá ochrana unikátního skalního reliéfu
Rašeliniště Černého rybníka	4	PP	1996	geologická stavba podmiňuje vznik mokřadů
Stohánek	0,3	PP	1996	přímá ochrana unikátního skalního reliéfu i s lidskými zásahy
Široký kámen	30	PP	1996	geologický podklad a skalní reliéf jsou základem biodiverzity
Jelení vrchy	8	PP	1996	výchozy bazanitu se suťovými poli jsou základem pro výskyt chráněných rostlin
Vranovské skály	13	PP	1991	přímá ochrana unikátního skalního reliéfu

Analýza potenciálu a nabídky turismu Přírodní předpoklady-ochrana přírody a krajiny

Na území Geoparku je několik lokalit součástí soustavy NATURA 2000. Cílem této soustavy je zabezpečit ochranu těch druhů živočichů, rostlin a typů přírodních stanovišť, které jsou z evropského pohledu nejcennější, nejvíce ohrožené, vzácné či omezené svým výskytem jen na určitou oblast. Vyhlašovány jsou buď Evropsky významné lokality (EVL) nebo Ptačí oblasti (PO).

Tabulka: Seznam EVL a PO na území Geoparku Ralsko

Název lokality	Výměra	Typ ochrany	Popis
Doksy zámek	0,6	EVL/PO	Středně velká letní kolonie netopýra velkého (Myotis myotis).
Horní Ploučnice	873,5	EVL/PO	Lokalita zahrnuje PR Hradčanské rybníky
Jestřebsko – Dokesko	6 929	EVL/PO	Lokalita zahrnuje NPR Břehyně – Pecopala a PP Jestřebské slatiny
Poselský a Mariánský rybník	79,6	EVL/PO	Jedna z mála lokalit vážky jasnoskvrnné
Ralsko	183,5	EVL	Lokalita zahrnuje PR Ralsko a PP Vranovské skály
Slatinné vrchy	138,5	EVL/PO	Jedna z mála lokalit tesaříka alpského (Rosalia alpina) v ČR.

Další významné přírodní atraktivity

Hradčanské stěny

Oblast s rozsáhlými výchozy křemenných pískovců s vápnitými vložkami. K atraktivním lokacím patří Havraní skála s vyhlídkou, Psí kostel nebo Skalní brána.

Vrchy Velká a Malá Buková

Dvojice čedičových vrchů, tvořící dominantu mezi Hradčany a Kuřívody. Přítomná je zde fosilní fauna a vyskytují se zde chráněné druhy živočichů

Ralsko a Vranovské skály

Ralsko jako dominanta krajiny se zbytky středověkého hradu. Na úpatí se nachází malé pískovcové skalní město s tesanou vyhlídkou plošinou - Juliina vyhlídka.

Hamerský Špičák a Schachtenstein

Oba vrchy patří do přírodní památky. Významné jsou především pozůstatky po těžbě železných rud. Schachtenstein je nejhlubší dobývkou v geoparku.

Havířský vrch a Čihadlo

Vrch nad Máchovým jezerem, který je významný nejen rozhledem, ale také pozůstatky po těžbě železné rudy. Čihadlo je unikátní pískovcový útvar.

Kozí hřbet u Hamru

Skalky zpevněného pískovce doprovázené několika jámami po těžbě železných rud. Na svrchních partiích se nachází tři pískovcové věže nabízející možnosti lezení.

Skalní divadlo

Menší pískovcové skalní město ukryté v borových lesích s ukázkami proželeznění pískovce v podobě zkamenělých stromů. Unikátní je také skalní brána vysoká 2 m.

Obora Židlov u Kuřívod

Obora byla založena v roce 2000 na území bývalého vojenského prostoru Ralsko. Hlavní zvěří je jelen evropský a muflon. Žije zde také stádo zubra evropského.

Analýza potenciálu a nabídky turismu Přírodní předpoklady – vodní plochy

Na území Geoparku Ralsko, anebo v jeho okolí, se nachází atraktivní vodní toky a plochy, které vytvářejí přírodní předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu v území. Nejznámější vodní plochou oblasti je Máchovo jezero. Turistické využití však mají také další vodní plochy např. Poselský rybník. Pro vodáctví je využívána zejména řeka Ploučnice.

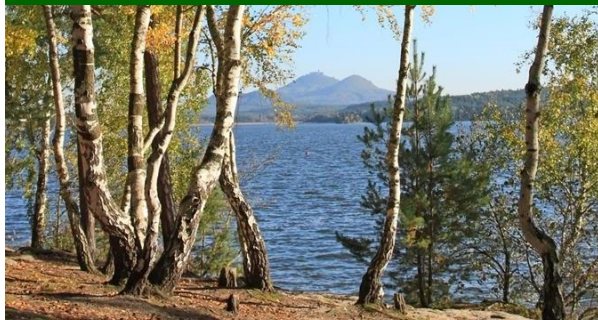
Řeka Ploučnice

Nejvýznamnějším vodním tokem je řeka **Ploučnice** pramenící v Podještědí a protékající na území Podralska obcemi Osečná, Hamr na Jezeře, Stráž pod Ralskem, Noviny pod Ralskem a Mimoň. Nejzajímavější část Ploučnice je v obci Noviny pod Ralskem, těsně za hranicemi Geoparku Ralsko, kde se nachází průrva. Průrva je tvořena dvěma tunely 13 metrů a 41 metrů dlouhými. Závěrečný zhruba metrový stupeň patří k pravým vodáckým zážitkům.

Ploučnice má sice vhodné předpoklady pro vodní turismus, plán péče CHKO však její rozvoj neumožňuje. Nejčastěji splouvaný úsek je Stráž pod Ralskem – Brenná (dvoudenní plavba). Úsek mezi Mimoní a Vlčím Dolem nabízí pohled na krásnou přírodu plnou pískovcových skal. Řeka je splavná až k Labi, délka jízdy se odhaduje přibližně na týden.

Máchovo jezero

Máchovo jezero je nazýváno jezerem, ale ve skutečnosti se jedná o rybník. Je jedním z nejrozsáhlejších rybníků v ČR, největším na severu Čech. Založil ho již v roce 1366 král Karel IV. Na jezeře jsou dva ostrůvky - Myší a Kachní, k nimž se váže několik místních pověstí. Ostrůvky jsou významnými ornitologickými lokalitami a vstup na ně je zakázán.

Rybník má rozlohu 284 ha a jeho hráz široká 9m a 130 m dlouhá zadržuje 5,5 milionu kubíků vody. Vodní plochu Máchova jezera lemují 4 velké písčité pláže. U Máchova jezera se nacházejí dvě známá rekreační střediska Doksy a Staré Splavy.

Machovo jezero disponuje širokou infrastrukturou cestovního ruchu a je důležitým centrem zejména letní rekreace u vody celého oblasti.

Ostatní vodní plochy

Další významná vodní díla se nachází ve Stráži pod Ralskem a v Hamru na Jezeře (retenční nádrž Stráž pod Ralskem, též nazývaná jako Horka a Hamerský rybník). Zmíněné vodní plochy se nachází na severním okraji Ralské pahorkatiny.

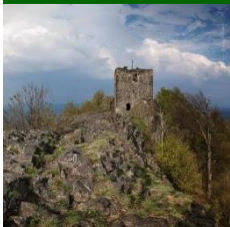
Přírodní dominantou Geoparku je také Břehyňský rybník, který je součástí NPR Břehyně-Pecopala. Vzhledem k ochraně přírody je však turisticky málo využitelný. Přírodně cenná je také soustava Hradčanských rybníků, ke koupání je vhodný první z nich - Hradčanský rybník.

Nedaleko Machova jezera se dále nachází Poselský rybník. Jihozápadně leží malý lesní Mariánský rybník. Oba společně s okolními rybníky patří do dokeské či jestřebské soustavy rybníků. Na severním břehu Poselského rybníka je situován rozlehlý rekreační areál Poslův Mlýn.

Analýza potenciálu a nabídky turismu Kulturně – historické předpoklady

Na území Geoparku Ralsko se nachází také některé kulturně historické atraktivity. Většinou se jedná o zříceniny hradů, hrady vybudované v pískovci nebo tvrze. V současné době tyto historické atraktivity jsou častými cíli návštěvníků geoparku. Z hlediska turismu jsou však významné také kulturně historické atraktivity v jeho okolí. Jedná se zejména o kulturní památky v okolních městech nebo významné hrady v okolí.

Ralsko – zřícenina hradu

Založený na konci 14. století na vrcholu stejnojmenného vrchu, tvořeného tefritem. Zachovány zůstaly hradby, zříceniny dvou obytných věží, obvodové zdivo paláce a zbytky zdiva dalších budov. Hrad byl zčásti opraven ve 30. letech 20. století a je zapsán do seznamu kulturních památek.

Děvín – zřícenina hradu

Zřícenina královského hradu (založen 1260) na pískovcovém hřbetu zpevněném žilou polzenitu. Rozsáhlé dobývky železné rudy (štoly, šachta-studna) následovaly po zániku obranné funkce na začátku 17. století. Na hrad bylo v roce 2007 zbudováno přístupové schodiště.

Zámek Doksy

Zámek Doksy byl postaven v obci Doksy na Českolipsku v 16. století. Pro veřejnost byl otevřen v roce 2020 s nově zbudovanou expozicí o Valdštejněch s moderními prvky. V zámku sídlí také Muzeum Čtyřlístku. Je chráněn spolu s parkem i ohradní zdí jako kult. památka.

Stohánek

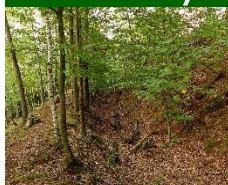
Kaltní hrad na pískovcové kupě, zřejmě ze 14. - 15. století, později přebudovaný na barokní poustevnu.

Zámek Kuřívody

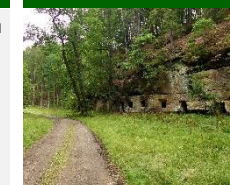
Pozůstatek renesančního šlechtického sídla v někdejší obci Kuřívody. Je v soukromém vlastnictví a veřejnosti nepřístupný.

Dubový vrch u Svěbořic

Dvoudílný hrad na vrcholu pískovcového vrchu zpevněného vulkanitem. Proběhl zde rozsáhlý archeologický výzkum, datující jeho životnost do 2. pol. 13. a do 14. stol.

Křída / Zbinsko

Křída nepatrné zbytky hradu na pískovcové ostrožně, oddělené příkopem. Zbinsko nepatrné zbytky tvrze.

Významné kulturně – historické atraktivity v okolí

Hrad Bezděz

Královský hrad Bezděz je zřícenina hradu, která se nachází na kopci Velký Bezděz v blízkosti Máchova jezera. Řadí mezi nejvýznamnější památky Česka, jedná se o nejlépe dochovaný hrad Přemysla Otakara II. Inspiroval se zde Karel Hynek Mácha.

Zámek Mnichovo Hradiště

Je barokní valdštejnský zámek, původně renesanční, postavený Václavem Budovcem z Budova. Současná podoba je výsledkem přestavby z přelomu 17. a 18. století, umělecky hodnotný areál je ve vlastnictví státu a je přístupný veřejnosti.

Zámek Zákupy

Barokní zámek vznikl v polovině 16. století na místě gotické tvrze. Jsou zde téměř 160 let staré papírové tapety, lustry, garnýže, závěsy a nábytek s původními potahy. Součástí zámeckého areálu jsou četné hospodářské objekty a anglický i francouzský park.

Analýza potenciálu a nabídky turismu Zaniklé obce v území geoparku

Na území Geoparku Ralsko se v minulosti nacházela celá řada obcí, usedlostí nebo jiných staveb, které byly dokladem aktivity místních obyvatel. Obyvatelé byli především německé národnosti, kteří byli odsunuti a obce zlikvidovány v rámci činnosti vojenského výcvikového prostoru. V současné době se v některých obcích dochovaly pozůstatky, solitérní stavby, sklepy či sady.

Holičky

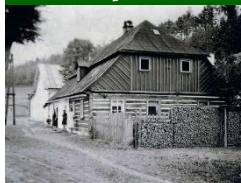
Obec měla dvě hospody a od roku 1875 školu. K roku 1678 se uvádí jen 8 selských usedlostí a 4 domky, v roce 1848 obec čítá již 27 domů a na konci 19. století 40 domů a 200 obyvatel.

Svébořice

V roce roku 1921 obec čítá 141 domů a 615 obyvatel z toho většinu německých. Od roku 1902 zde byla poštovní stanice, v roce 1922 zavedeno elektrické osvětlení.

Jabloneček, Jablonec

V roce 1893 žilo v obci 386 obyvatel v 85 domech. V obci byly dvě školy (česká a německá), barokní kostel s farou, zemědělské usedlosti. Z původní zástavby se zachovaly pouze budovy škol.

Horní Krupá

Bývalo zde 65 domů a žilo tu 305 obyvatel. Uprostřed vesnice stála kaple, v obci byla škola (jednotřídká). Ve stráních se nalézají vytesané světničky a chlévy. K obci patřil i starý panský Krupský dvůr a hraběcí hájovna Šlapka.

Křída

Slovanská obec z počátku 14. století. Základem obživy tu bylo zemědělství. Později zastoupená řemesla byla tesaři, tkalci, truhláři i švec, byli tu také pekaři, trafikant a pohostinství. K roku 1924 obec měla 10 obyvatel.

Kracmanovská křižovatka

Místo, na kterém celé rodiny hospodařily více než 500 let. Přímou na křižovatce se nacházel hostinec. Místo s výhledem na Ještěd, Bezděz, Ralsko i Hvozd. Křižovatka byla také místem dopadové střelnice.

Olšina

Středně velká obec, ve které v roce 1900 tu ve 44 domech žilo 214 obyvatel. Po roce 1908 v obci vzniklo díky dostatku velmi kvalitní vody mlékárenské družstvo.

Česká Novina

K roku 1924 zde bylo 33 domů. Obec měla svého obuvníka, včelaře, trafikanta, kováře. Zhruba uprostřed vesnice stál výletní hostinec Bílý koník s ubytovnou, stáčírnou piva a tanečním sálem.

Černá novina

V 17. století uvádějí první záznamy 10 chalup, v roce 1924 je to již 22 domů. Žil zde obchodník s mlékem, máslem a vejci, v obci byl obchod se smíšeným zbožím, hostinec.

Dolní Okna - Poustka

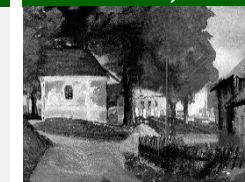
Okna čítala nejvíce obyvatel počátkem 20. století, tehdy zde bylo 87 domů s 331 obyvateli (21 Čechů a 310 Němců). V Poustce žilo 31 lidí v 6 domech, a byly to především malorolníci.

Kracmanov

Nevelká obec, v roce 1900 čítala 22 domů s 96 obyvateli. Ve 30. letech 20. století se rozrostla o 3 domy, počet obyvatel se však snížil na 89. Obec byla vyhlášena svými hostinci, šenk pana Horna stál u křižovatky z Jablonečku.

Proseč, Kostřice, Nový Mlýn

Rozmach obce zažívaly na konci 19. století. Tehdy měla Proseč 153 obyvatel a 36 domů. V přidružených Kostřicích žilo 57 lidí ve 14 domech a v Novém Mlýně 25 obyvatel v šesti domech.

Chlum a Prosička

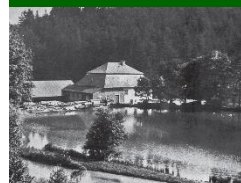
Obce osídlené již ve 13. století. Správně spadaly pod Jablonec. V obci Chlum ukázalo poslední sčítání, provedené v roce 1930, 52 obyvatel, v Prosičkách 54 obyvatel. Obě obce byly převážně německé.

Zábělce

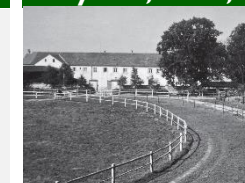
Osada čítající 6 chalup. Spadala pod správní obec Paloholavy. Místo dnes připomíná pouze pomníček s obrázkem sv. Huberta. Původní základy usedlosti lze dohledat podle zalesnění uprostřed luk.

Zourův mlýn

Ležel přibližně 1,5 km východně od obce Křída, pod stejnojmenným rybníkem. Jedná se o mlýn moučný a svoje pojmenování získal po svém zakladateli Georgu Sauerovi.

Nový Dvůr, Ostrov, Dvůr Medný, Pavlín Dvůr

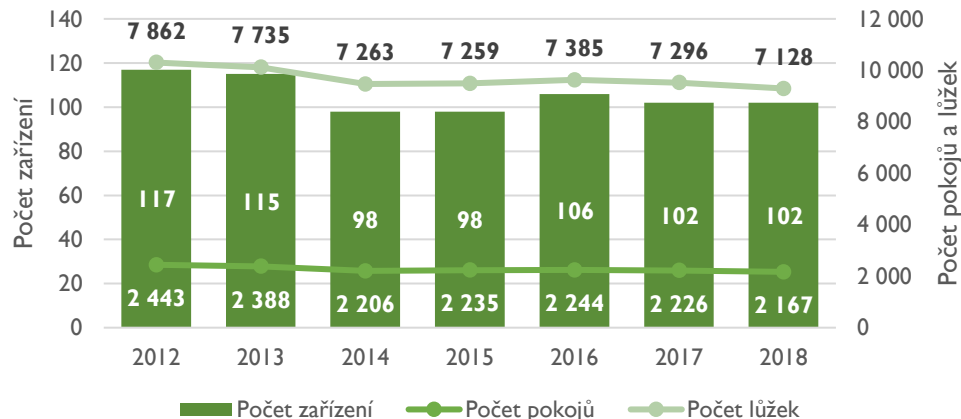

Na území geoparku se také nacházelo několik dvorů, respektive hospodářských usedlostí, ve kterých hospodařily místní obyvatelé. Nový Dvůr jako Vojenská hřbitovna.

Analýza potenciálu a nabídky turismu Ubytovací zařízení

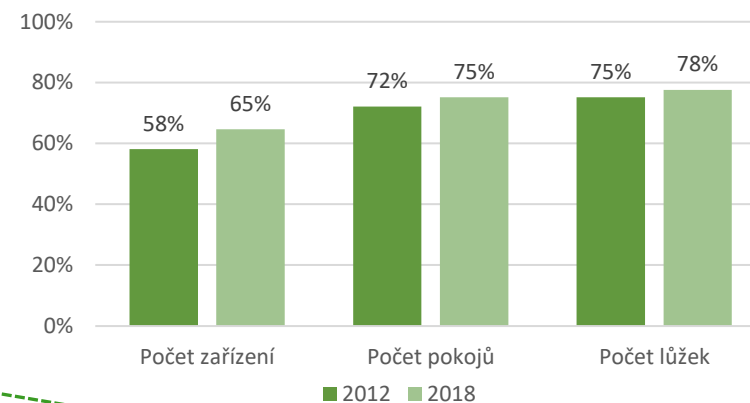
Zdrojem pro analýzu kapacit ubytovacích zařízení byla data Českého statistického úřadu (ČSÚ). Analýza je však ovlivněna vymezením Geoparku, které tvoří pouze část přirozeně vymezené oblasti Machův kraj, případně okresu (SO ORP) Česká Lípa. Porovnávána jsou proto data za SO ORP Česká Lípa a data dostupná za město Doksy, které představuje místo s největší koncentrací ubytovacích zařízení v dosahu Geoparku Ralsko.

Graf: Počet zařízení, pokojů a lůžek v HUZ v SO ORP Česká Lípa v letech 2012 - 2018

Zdroj: ČSÚ

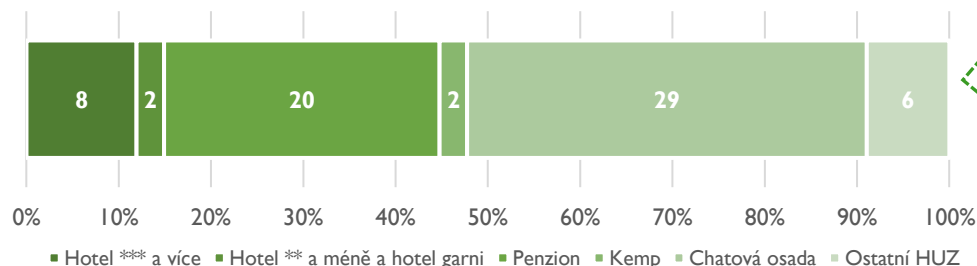
Graf: Podíl města Doksy na ubytovací kapacitě SO ORP Česká Lípa v roce 2012 a 2018

Zdroj: ČSÚ

Na území SO ORP Česká Lípa bylo ke konci roku 2018 celkem 102 hromadných ubytovacích zařízení (HUZ), ve kterých se nacházelo téměř 2,2 tis. pokojů a přes 7,1 tis. lůžek. Většina z této ubytovací kapacity se nachází ve městě Doksy, jehož významná část leží v území Geoparku Ralsko. Podíl města Doksy na ubytovací kapacitě SO ORP Česká Lípa od roku 2012 nadále stoupá a na konci roku 2018 tvořil již více než 78 % lůžkové kapacity území. V ostatních částech Geoparku Ralsko nejsou hromadná ubytovací zařízení k dispozici, vyjma menších ubytovacích zařízení typu penzion nebo ubytování v soukromí.

Graf: Struktura kategorií hromadných ubytovacích zařízení ve městě Doksy v roce 2019

Zdroj: ČSÚ

Na území města Doksy je k dispozici rozmanitá nabídka různých kategorií ubytovacích zařízení. K dispozici jsou dva 4 hvězdičkové hotely (Hotel Port, Hotel Berg) a dále široká nabídka penzionů. Typickými ubytovacími zařízeními v území pak jsou chatové osady, kempy a další volnočasová rekreační zařízení vhodná pro různé cílové skupiny návštěvníků.

Hotel Port

Hotel leží přímo na břehu Máchovo jezera a nabízí krásný výhled na jezero a hrad Bezděz. Hotel má svou restauraci, wellness a konferenční zázemí.

Poslův mlýn

Rekreační areál je situován na břehu Poselského rybníka na okraji Doksy s výhledem na hrad Bezděz. Vhodný pro školy s výhledem na přírodu, tábory, akce.

Analýza potenciálu a nabídky turismu Pěší turistika

Území Geoparku Ralsko má vhodné podmínky pro rozvoj pěší turistiky. Je to dáno vhodnou morfologií terénu, který je jen mírně zvlněný, a zároveň je zde dostatek přírodních a kulturně historických atraktivit. Tyto předpoklady se tak staly tématem pro vytvoření několika naučných stezek a výletů pro různé cílové skupiny návštěvníků. Mezi nevýhody Geoparku Ralsko zejména v oblasti dále od Máchova jezera stále patří nedostatečná související doprovodná infrastruktura pro pěší turistiku a dopravní dostupnost veřejnou dopravou.

Příklady výletů, peších a naučných tras v Geoparku Ralsko

Geostezka Přes Bukové hory

Tématem naučné stezky jsou horniny geoparku. Po cestě je připraveno pět naučných zastavení a jeden interaktivní prvek v zaniklé obci Strážov. Stezka je vhodná pro pěší, část stezky přístupná i pro cyklisty, kočárky či in-line.

Geostezka Po stopách těžby železných rud

Tématem naučné stezky jsou pozůstatky po historické těžbě železných rud v okolí Hamru na Jezeře. Stezka je vhodná pro pěší, část stezky přístupná i pro cyklisty, kočárky či in-line.

Naučná stezka SWAMP

Naučná stezka SWAMP je pojmenována podle Národní přírodní památky SWAMP ležící při březích Máchova jezera. Stezka seznamuje s chráněnými ohroženými živočichy, rostlinami a rybníkářstvím jezera.

Pěší výlety

- Výlet k Čertově zdi
- Máchovou stezkou na hrad Bezděz
- Okolo Máchova jezera
- Hradčanskými stěnami
- K průrvě Ploučnice přes vrch Ralsko
- Valdštejnský okruh
- Ze zámku na zámeček
- Děvínská

Turistické trasy

- Zelená Hradčany – Provodín – Kuřivody
- Modrá propojení Staré Splavy - Hradčany – Bezděz
- Okruhy z Hamru na Jezeře (červený, modrý, zelený)
- Turistické značení je velmi řídké v oblasti obory Židlov.

Naučná stezka Jeřáb

Naučná stezka Jeřáb je věnována přírodním podmínkám Ralska, geologii Hradčanských stěn, borovému hospodářství, dřevinám, rostlinám, ptákům a savcům Ralska. Stezka je fyzicky nenáročná a vhodná pro děti.

Naučná stezka Se Čtyřlístkem okolo Blat'áku

Naučná stezka pro děti motivovaná postavami Fifinky, Bobíky, Myšpulína a Pindi kolem komiksového rybníku Blat'áku, ve skutečnosti Máchova jezera.

Naučná stezka Bitvy 1866 U Kuřivod a Mnichova Hradiště

Stezka obsahuje 11 zastávek s tematickou historických událostí Prusko-rakouské války roku 1866. Stezka vede přes bojiště u Kuřivod, je vhodná jak pro pěší tak cykloturisty.

Foto Geopark Ralsko

Analýza potenciálu a nabídky turismu Cykloturistika

Území Geoparku Ralsko má téměř ideální podmínky pro rozvoj cykloturistiky. Je to dáno vhodným morfologií terénu, který je jen mírně zvlněný. Většina cest je zpevněných, převažují asfaltové a šotolinové. Výhodou je také velmi malé zatížení automobilovou dopravou v centrálních částech Geoparku. Pro území se tak zavedl pojem Cykloráj Ralsko. Významnou národní cyklotrasou je Cyklomagistrála Ploučnice, dále síť cyklostezek spojující četné zaniklé obce. Pro in-line jezdce jsou k dispozici speciální stezky a také plocha bývalého letiště. Stejně jako v případě pěší turistiky paří mezi nevýhody také nedostatečná související doprovodná infrastruktura pro cykloturisty. Geopark vydává speciálního cykloprůvodce Po zaniklých obcích Ralska.

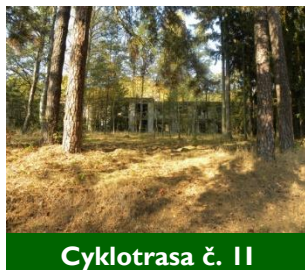

Příklady cyklotras v Geoparku Ralsko

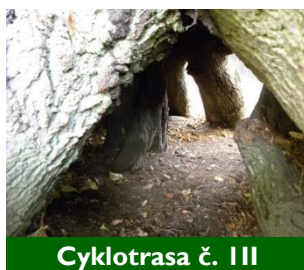
Cyklotrasa č. I

Osečná | pramen
Ploučnice | Zábrdí |
Náhlov † | dvůr Medný † |
Ostroh † | Hamr na Jezeře
| Osečná

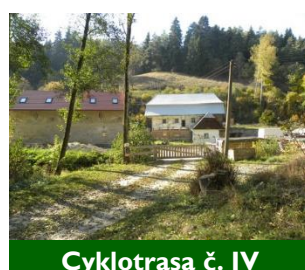
Cyklotrasa č. II

Hamr na Jezeře |
Svébořice † | Nový Dvůr †
| Pavlín Dvůr | Vranovské
skály | Srní Potok | průrva
Ploučnice | Hamr na Jezeře

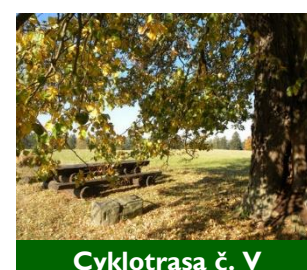
Cyklotrasa č. III

Náhlov (muzeum) | dvůr
Medný † | Čertova jáma |
Čertova stěna | Cetenov
(Pínka) | Dolánky | Dehtáry
(koupaliště) | prameniště Pod
Jelínkou | Čertova zeď |
Kotelské
lípy | Zábrdí | Vlachové |
Náhlov

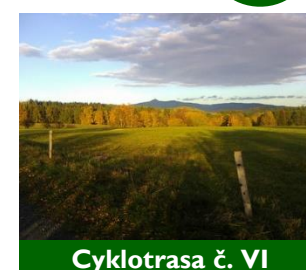
Cyklotrasa č. IV

Dolní Bukovina
(koupaliště) |
Podvicmanoský mlýn |
Strážišť | Zourovský
mlýn † | Křída † | Olšina † |
Kracmanovská křižovatka |
Jabloneček † | Dolní
Bukovina

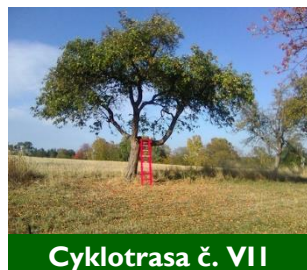
Cyklotrasa č. V

Chrastná - (koupaliště) |
Holičky † | Česká Novina †
| Zábělce † | Těšnov |
Náhlov † | dvůr Medný † |
Černá Novina † | Chrastná
|

Cyklotrasa č. VI

Hvězdov † (občerstvení) |
Nový Dvůr † | Svébořice † |
Česká Novina † | samota
Krby † | Křída † | Olšina † |
Kracmanovská křižovatka |
Dolní Okna † | Hvězdov

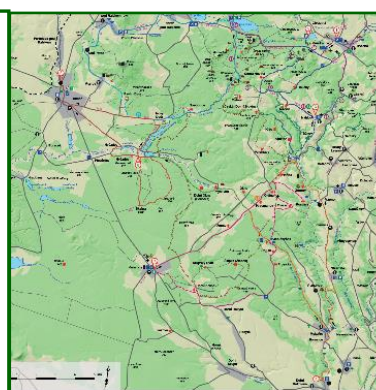

Cyklotrasa č. VII

Kuřívody - Kracmanovská
křiž. † | Olšina †
| Křída † (horní
část) | Kostřice †
| Proseč † | Jabloneček †
| Chlum † | Prosička †
| Horní Krupá † | Kuřívody

Cyklisty na území Ralska
láká nejen zdejší příroda a
příhodný terén, ale také
historie spojená s územím
bývalého Vojenského
újezdu Ralsko.

V oblasti se nachází
pozůstatky bývalých obcí
a celá řada památek
spojených s vojenskou
historií území.

Mezinárodní a celostátní cyklotrasy:

- **Mezinárodní cyklotrasa č. 241:** Žitava – Ralsko – Praha, dotčené obce: Mimoň, Noviny pod Ralskem, Stráž pod Ralskem, Dubnice, Ralsko
- **Celostátní cyklotrasa č. 25:** MODO Most – Doksy – Chrastava, dotčené obce: Doksy, Bezděz, Ralsko, Cetenov, Osečná
- **Cyklomagistrála Ploučnice** – vede v délce 85 km od pramenů Ploučnice k cyklostezce Labe. V mikroregionu Podralsko má její délka 50 km.

† zaniklá obec, foto Geopark Ralsko

Analýza potenciálu a nabídky turismu

Ostatní nabídka

Důležitou součástí nabídky Geoparku Ralsko jsou další prvky základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu, které doplňují její nosné části a umožňují tak v území vytvářet produkty cestovního ruchu pro širší cílové skupiny návštěvníků.

Stravovací zařízení

- V území geoparku jsou stravovací zařízení koncentrována do oblasti města Doksy, kde se nachází přibližně 50 různých stravovacích zařízení různé kvality a úrovně. Stravovací zařízení jsou zde součástí také ubytovacích zařízení jako hotelové restaurace.
- Přibližně 10 stravovacích zařízení je v oblasti Hamru na Jezeře. Přímo v Ralsku je k dispozici pouze několik stravovacích zařízení.
- Nabídka stravovacích zařízení je tak poměrně řídká zejména v centrálních částech geoparku.

Rekreační plavba, vodáctví a vodní sporty

- Rekreační plavba je provozována během turistické letní sezóny na Máchově jezeře v Doksech. Pravidelná lodní doprava je zajišťována v měsících červenec a srpen. Okružní plavby jsou realizovány v období květen–září. Dopravu zajišťují lodě Máj a Hynek.
- Vodáctví je možné provozovat na řece Ploučnici, na kterou je zpracován popis splavného úseku řeky. K dispozici jsou v oblasti rovněž půjčovny vodáckého vybavení a dvě vodácká tábořiště. V roce 2011 bylo vybudováno tábořiště Meandry Ploučnice-Boreček. Vodácké tábořiště Vydrýsek, které se nachází na levém břehu Ploučnice pod Mimoní.
- Součástí nabídky Machová jezera a Hamerského jezera je také možnost provozování vodních sportů.

Golf (golfová hřiště)

- Golfový areál v Doksech je svou náročností určen převážně začátečníkům, kteří si zde mohou vyzkoušet jak odpalování tak putování. Zkušenější golfista zas jistě ocení klidné prostředí pro trénink krátké hry. Areál je určen především pro trénink krátké hry, kterou je možné vyzkoušet na chippingu, puttingu, drivingu a šestijamkové akademii.
- Součástí areálu je také FotbalGolf.
- Golfový areál je v sezoně otevřen každý den mimo pondělí.

Šetrné formy turismu

- Území geoparku a jeho okolí disponuje poměrně rozvinutou nabídkou v oblasti šetrných forem turismu, tedy venkovského cestovního ruchu, hippoturistiky nebo agroturistiky. V oblasti tyto služby nabízí ubytovací zařízení Větrná pláň (ubytování v apartmánech v roubence a další volnočasové aktivity s koňmi). Další atraktivitou pro turisty může být obora Židlov.
- Přítomnost rybníků umožňuje rozvoj rybaření a rybolovu, vysoká lesnatost území je vhodná k provozování myslivosti nebo houbaření.
- Morfologie terénu umožňuje rozvíjet sportovní lezení nebo horolezectví.

Analýza potenciálu a nabídky turismu

Turistická informační centra

Součástí infrastruktury cestovního ruchu na území Geoparku Ralsko jsou turistická informační centra. Přímou v Geoparku Ralsko se nacházejí čtyři turistická informační centra, přičemž pouze jedno z nich je oficiálně certifikované v rámci Jednotné klasifikace turistických informačních center ATIC ČR. Další informační centra se nacházejí v širším okolí geoparku.

IC Doksy

Certifikace: ano, klasifikační třída C

Infocentrum Doksy bylo zřízeno městem Doksy 1. dubna 1996 a stalo se tak prvním infocentrem nejen v Máchově kraji, ale na celém Českolipsku.

Během let se činnost infocentra rozšířila na celou oblast Máchova kraje a od roku 2003, kdy vznikl Svazek obcí Máchův kraj, zajišťuje propagaci nejen Doks, ale celého Máchova kraje. Od roku 2020 sídlí v Zámku v Doksech.

IC Ralsko Kuřívody / IC Ralsko Hradčany

Certifikace: ne

Infocentrum města Ralsko (Kuřívody) sídlí v historicky významné budově bývalé fary, která v roce 2006 prošla rekonstrukcí do podoby multifunkční budovy. Infocentrum nabízí základní turistické služby. IC Ralsko Hradčany je ve správě státního podniku Vojenské lesy a statky ČR. V centru je vytvořena expozice, která je věnována lesnictví a přírodním hodnotám území.

IC Hamr na Jezeře

Certifikace: ne

Informační centrum provozované obcí Hamr na Jezeře nabízí standardní spektrum turistických služeb. Součástí nabídky je také turistická karta obce Hamr na Jezeře.

IC slouží jako informační zázemí pro severní oblasti Geoparku Ralsko návštěvníkům oblasti Hamerského rybníka.

Vzhledem k tomu, že Geopark Ralsko se nachází v blízkosti měst, která představují většinou vstupní brány do tohoto území, představují zdejší informační centra důležitou součást turistické infrastruktury. Z hlediska činnosti geoparku je nutné i s těmito informačními centry spolupracovat a využívat je k prezentaci své nabídky.

Městské IC Česká Lípa

Je oficiálně certifikované důležité regionální informační centrum celého Českolipska. Centrum nabízí široké spektrum turistických služeb.

Turistické IC Stráž p/R.

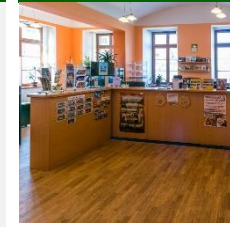
Je oficiálně certifikované informační centrum v těsné blízkosti geoparku. Centrum nabízí široké spektrum turistických služeb.

Turistické IC Mimoň

Je necertifikované informační centrum v těsné blízkosti geoparku. Centrum nabízí základní spektrum turistických služeb.

Městské IC Mnichovo Hradiště

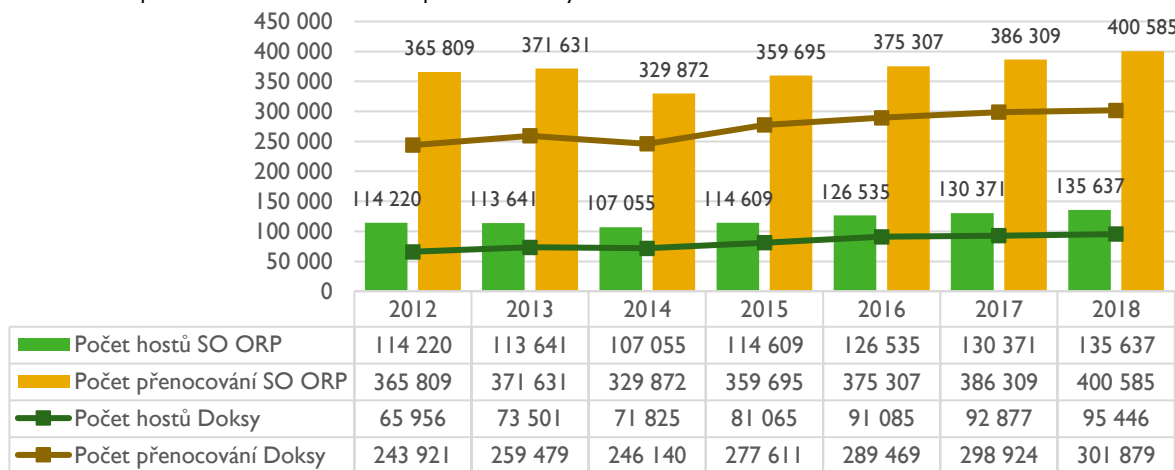

Je certifikované informační součástí sítě turistických center Český ráj a regionu Mladoboleslavsko.

Analýza poptávky turismu Návštěvnost HUZ

Zdrojem pro analýzu poptávky byla data Českého statistického úřadu (ČSÚ). Analýza je však ovlivněna vymezením Geoparku, které tvoří pouze část přirozeně vymezené oblasti Machův kraj, případně okresu (SO ORP) Česká Lípa. Přímou v území geoparku je málo ubytovacích zařízení. Ty, které jsou k dispozici se koncentrují do města Doksy a okolních měst (Mimoň, Stráž pro Ralskem, Česká Lípa). Geopark je také typický významným podílem jednodenních návštěvníků, kteří však do této statistiky nejsou zahrnuti.

Graf: Počet hostů a přenocování v SO ORP Česká Lípa a města Doksy v HUZ v letech 2012 - 2018

Z grafu je patrné, že největší návštěvnost se koncertuje do města Doksy a okolí Máchova jezera, tedy oblastí zasahující do Geoparku Ralsko.

Z dat za SO ORP Česká Lípa vyplývá, že za období 2012 – 2018 se podíl města Doksy na počtu hostů a přenocování zvyšuje a dosáhl přibližně 68 % respektive 75 %.

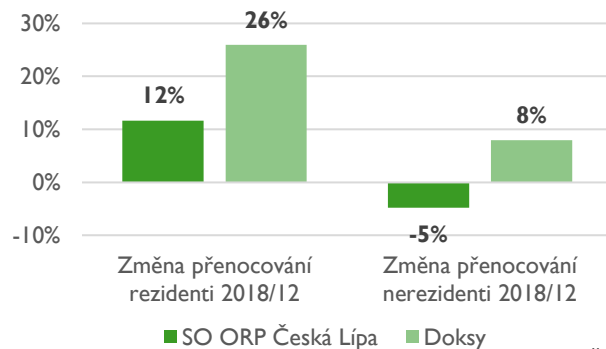
Návštěvnost geoparku tak může těžit z hostů, kteří jsou ubytováni v jeho dosahu v okolí Máchova jezera.

Průměrný počet přenocování město Doksy

**4,2 dne rezidenti
3,9 dne nerezidenti**

Zdroj: ČSÚ

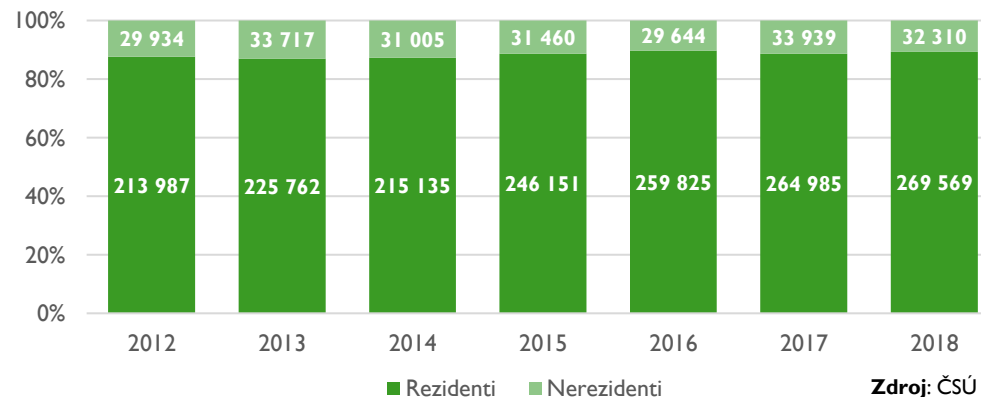
Graf: Změna počtu přenocování v HUZ v SO ORP Česká Lípa a ve městě Doksy za období 2018 - 2012

Zdroj: ČSÚ

Z vývoje počtu přenocování ve městě Doksy vyplývá, že přibližně 90 % všech návštěvníků tvoří domácí hosté, pouze 10 % pak zahraniční hosté. Tento poměr je dlouhodobě stabilní s tím, že mírně klesá podíl zahraničních hostů. Doksy také zvyšuje svůj podíl na celém území SO ORP Česká Lípa.

Graf: Počet a podíl přenocování rezidentů a nerezidentů v HUZ ve městě Doksy v letech 2012 - 2020

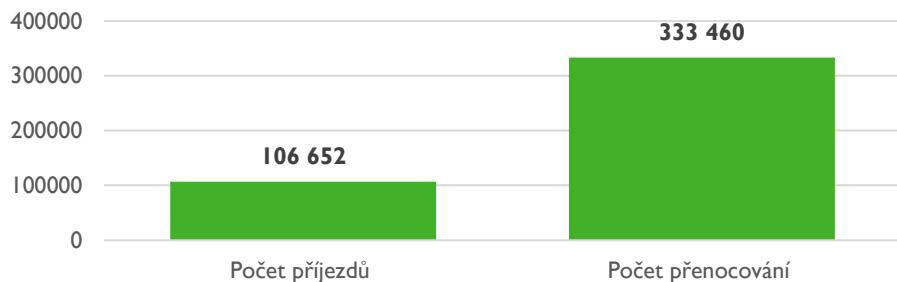
Zdroj: ČSÚ

Analýza poptávky turismu

Návštěvnost HUZ

Od doby oficiální certifikace DMO Máchův kraj v rámci Kategorizace DMO je sledována také statistika návštěvnosti za toto území. Tato data jsou však k dispozici pouze za rok 2018. S ohledem na vymezení Machova kraje nezahrnují data za města Česká Lípa jako klíčového centra tohoto území. Přesto poskytují důležitý pohled na turistickou návštěvnost území, jehož součástí je také Geopark Ralsko.

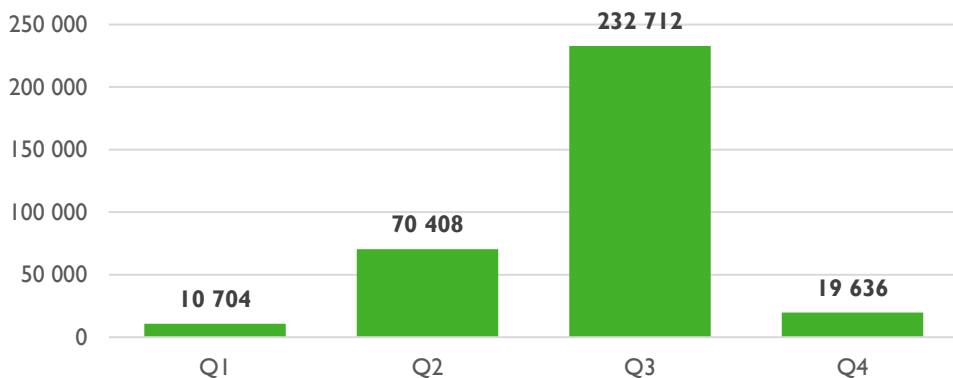
Graf: Počet příjezdů a přenocování na území DMO Máchův kraj v roce 2018

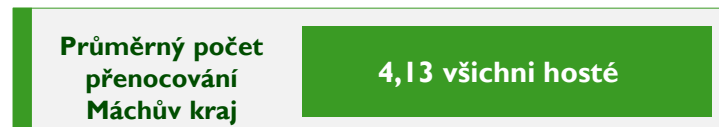
Zdroj: ČSÚ / MIS

Z dat za území DMO Máchův kraj vyplývá, že území je typická destinace letní rekreace, kterou nejvíce navštěvují domácí návštěvníci. Podíl rezidentů na celkové návštěvnosti je přibližně 90%. Nejvíce zahraničních návštěvníků je z Německa a Nizozemska, pro které je tato oblast tradiční dovolenkovou destinací.

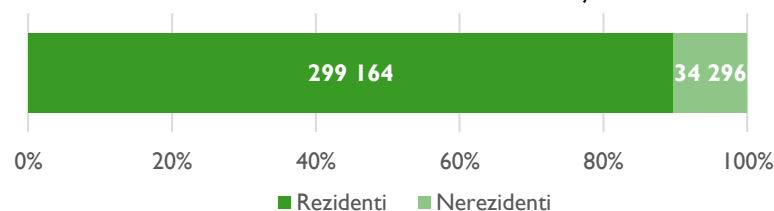
Graf: Vývoj návštěvnosti v jednotlivých čtvrtletích roku na území Máchův kraj v roce 2018

Zdroj: ČSÚ / MIS

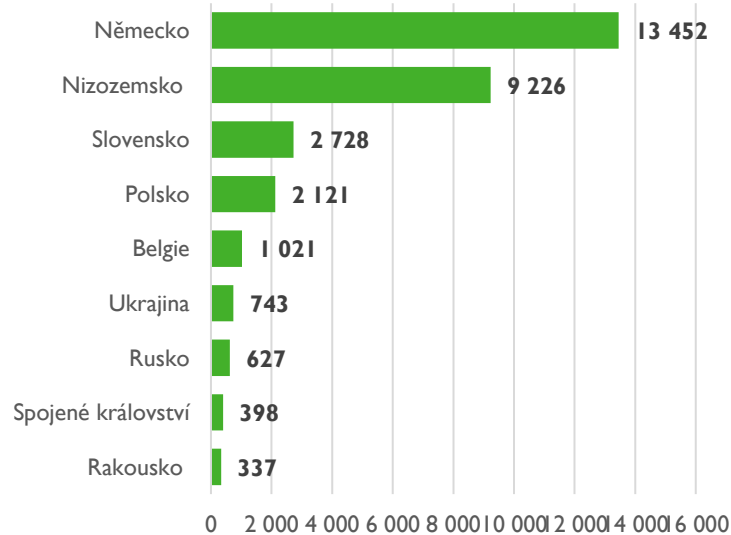

Graf: Podíl rezidentů a nerezidentů na území DMO Máchův kraj v roce 2018

Zdroj: ČSÚ / MIS

Graf: TOP zdrojové zahraniční trhy na území DMO Máchův kraj v roce 2018

Zdroj: ČSÚ / MIS

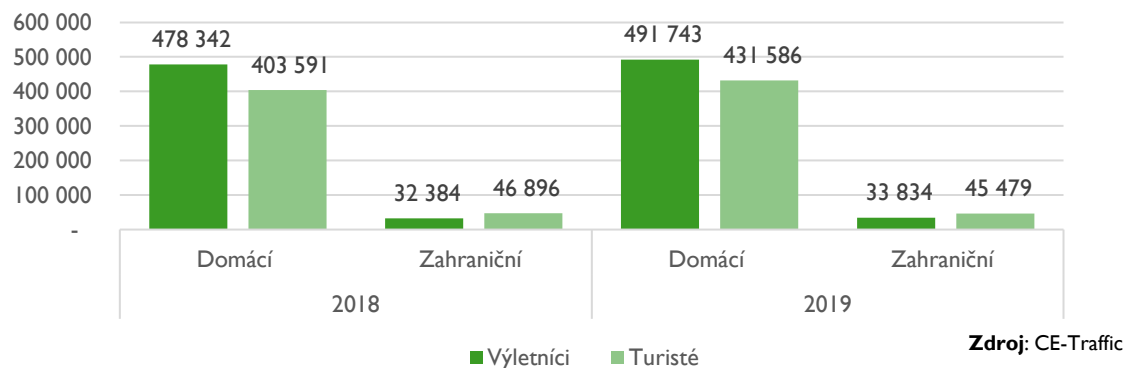

Analýza poptávky turismu Geolokační data - příjezdy

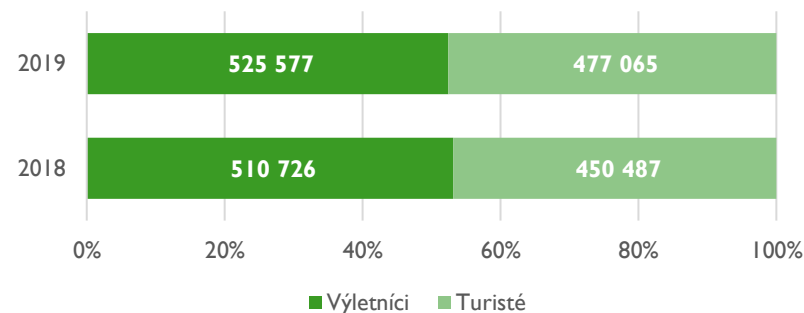
Další zdroj pro měření návštěvnosti území představují geolokační data mobilních operátorů. Data byla analyzována za území certifikované DMO Máchův kraj. Data poskytují informace počtu příjezdů turistů (osoby, které přenocovali) a výletníků (strávili zde pouze jeden den bez přenocování), a to jak pro domácí tak zahraniční návštěvníky.

Z dat za území DMO Máchův kraj vyplývá, že v roce 2019 celkem přijelo přes 1 mil. turistů a výletníků, což byl oproti roku 2018 nárůst o více než 4 %. Z tohoto počtu tvořili podstatnou část domácí návštěvníci (přes 90 %). Poměr turistů a výletníků je velmi podobný. Pro území je proto velmi důležitá jednodenní návštěvnost.

Graf: Počet příjezdů domácích a zahraničních návštěvníků do Máchova kraje v letech 2018 a 2019

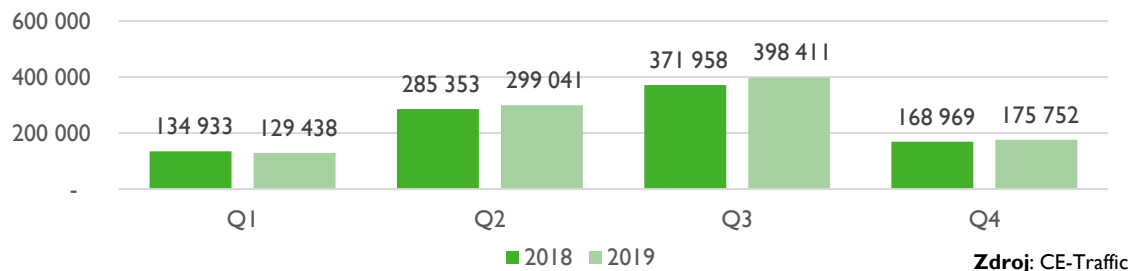
Graf: Podíl výletníků a turistů na počtu příjezdů v Máchově kraji v letech 2018 a 2019

Máchův kraj také vykazuje výraznou sezónnost. Největší návštěvnost je v období letních měsíců, tedy konce 2 čtvrtletí a celého 3 čtvrtletí roku. V tomto období dosahuje návštěvnost území více než trojnásobek zimního období.

Z hlediska zahraničních trhů nejvíce návštěvníků přijíždí z Německa, Ukrajiny, Slovenska a Nizozemí.

Graf: Celkový počet příjezdů v letech 2018 a 2019 v jednotlivých čtvrtletích roku

Tabulka: TOP 10 zahraničních zdrojových zemí (turisté/výletníci) v roce 2019

Pořadí	Země	Počet příjezdů
1	Německo	26 775
2	Ukrajina	7 704
3	Slovensko	7 127
4	Nizozemsko	5 657
5	Polsko	4 830
6	Francie	3 628
7	Rakousko	2 830
8	Švédsko	2 206
9	Spojené království	1 664
10	Itálie	1 564
11	Ostatní zahraniční	15 328

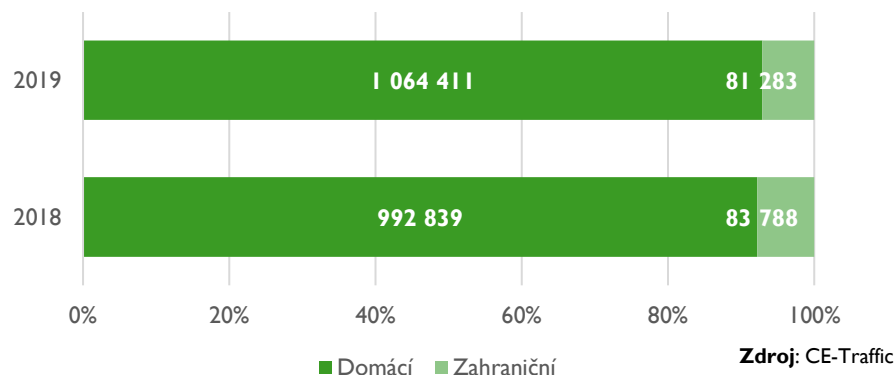
Zdroj: CE-Traffic,

Analýza poptávky turismu Geolokační data - přenocování

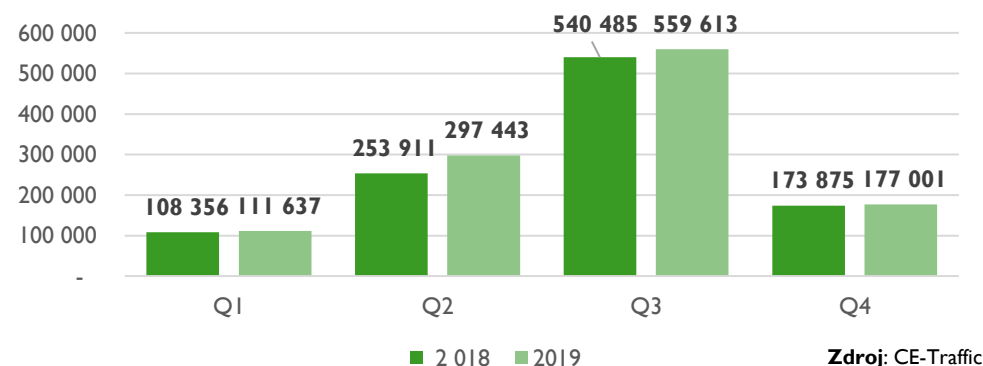
Z analýzy geolokačních dat také vyplývá, jaký byl počet přenocování domácích a zahraničních hostů v Machově kraji. Z počtu přenocování návštěvníků a počtu výletníků je možné zjistit jaký je počet strávených dnů všemi návštěvníky v destinaci. Data také poskytují informaci o průměrné době pobytu.

Z dat za území DMO Máchův kraj vyplývá, že v roce 2019 zde bylo realizováno 1,145 přenocování, což byl oproti roku 2018 nárůst o více než 6 %. Z tohoto počtu tvořili podstatnou část domácí turisté (přes 92 %). Nejvíce přenocování bylo realizováno ve 3 čtvrtletí, které v rámci roku významně nad ostatními obdobími roky dominuje.

Graf: Počet přenocování domácích a zahraničních hostů v Machově kraji v roce 2018 a 2019

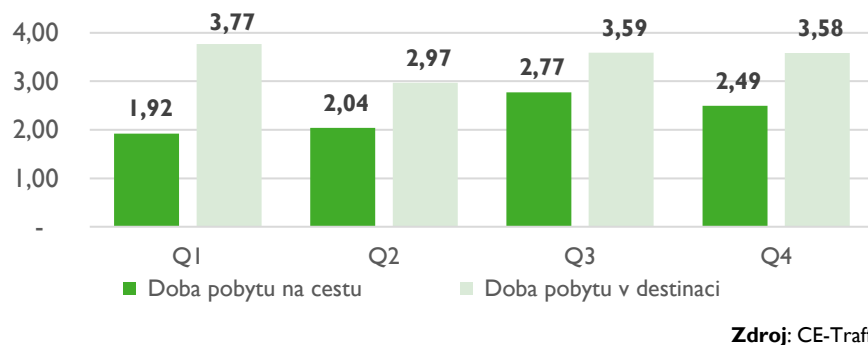
Graf: Počet přenocování domácích a zahraničních hostů v Machově kraji v jednotlivých čtvrtletích 2018 a 2019

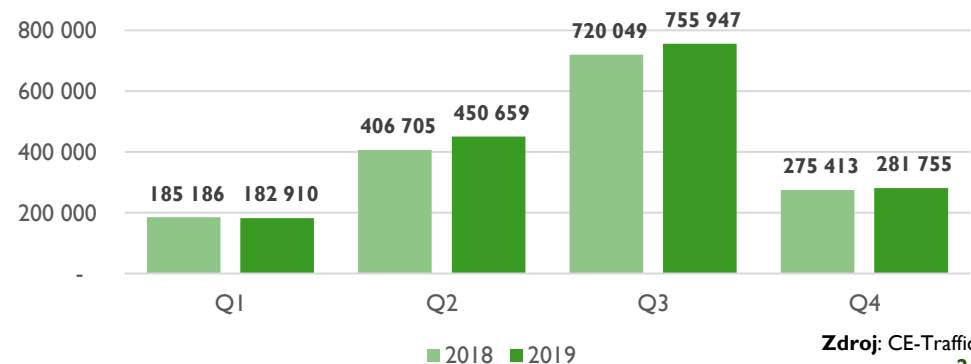
Doba pobytu na cestu vyjadřuje, jak dlouho zde tráví turisté na počet jejich cest. Doba pobytů v destinaci je vyjádřením toho, jak dlouho zde tráví konkrétní (unikátní) osoba, která Máchův kraj navštíví.

Z grafu vyplývá, kolik bylo v Máchově kraji realizováno celkem návštěvodnů v jednotlivých obdobích roku. Údaje tak poskytují informaci o reálném počtu osob, které se zde v daném období vyskytovaly.

Graf: Doba pobytu na cestu a pobytu v destinaci (Máchův kraj) v roce 2019

Graf: Počet návštěvodnů strávených turisty a výletníky v Máchově kraji v letech 2018 a 2019

Analýza zainteresovaných stran

Rozvoj cestovního ruchu na území Ralska se dotýká celé řady subjektů s různým současným významem a zájmy. Za tím účelem jsou vymezeny základní zainteresované strany a posouzen jejich stávající význam zejména z pohledu implementace dokumentu. Hodnocení zainteresovaných stran bylo provedeno podle toho, jaký je reálný stávající význam této zainteresované strany v oblasti cestovního ruchu a jaký je zájem na jejich strategickém rozvoji.

Nejprve byly identifikovány zainteresované strany, které v Geoparku Ralsko působí nebo jej mohou nějakým způsobem ovlivňovat. Tyto zainteresované strany byly rozděleny do dvou skupin, a to:

- *Vnitřní* - jedná se o zainteresované strany, které působí přímo na území Geoparku Ralsko
- *Vnější* - jedná se o zainteresované strany, které působí především mimo hranice Geoparku Ralsko, jeho činnost však mohou ovlivňovat a mít na jeho rozvoj podstatný vliv

Následně bylo expertně na základě bodů 1-10 vyhodnoceno, jaký je skutečný zájem ovlivňovat rozvoj cestovního ruchu v území a jaký mají tyto subjekty reálný význam.

Zainteresované strany
▪ Geopark Ralsko o.p.s.
▪ DMO Máchův kraj
▪ Města a obce Geoparku Ralsko
▪ Město a obce v okolí (Mimoň, Stráž pod Ralskem
▪ Obyvatelé území Geoparku Ralska
▪ Návštěvníci
▪ Návštěvníci okolních destinací
▪ Podnikatelé v turismu a navazujících službách
▪ Neziskové subjekty působící v Geoparku
▪ Národní síť geoparků
▪ Liberecký kraj
▪ Ministerstvo životního prostředí
▪ CHKO Kokořínsko
▪ CzechTourism
▪ Vojské lesy a statky
▪ Investoři

Vnitřní			Vnější		
Zainteresovaná strana	Zájem	Význam	Zainteresovaná strana	Zájem	Význam
Geopark Ralsko o.p.s.	9	8	Národní síť geoparků	4,8	8
DMO Máchův kraj	10	7	Liberecký kraj	4,5	9
Města a obce Geoparku Ralsko	8	8	Město a obce v okolí (Mimoň, Stráž pod Ralskem	3	4
Obyvatelé území Geoparku Ralska	4	4,5	Ministerstvo životního prostředí	2	8
Návštěvníci	6	5	CzechTourism	3,5	8
Podnikatelé v turismu a navazujících službách	9	5,5	Návštěvníci okolních destinací	7	3
Neziskové subjekty působící v Geoparku	3	7	Vojské lesy a statky	2	7
CHKO Kokořínsko	3	9	Investoři	6	1,5

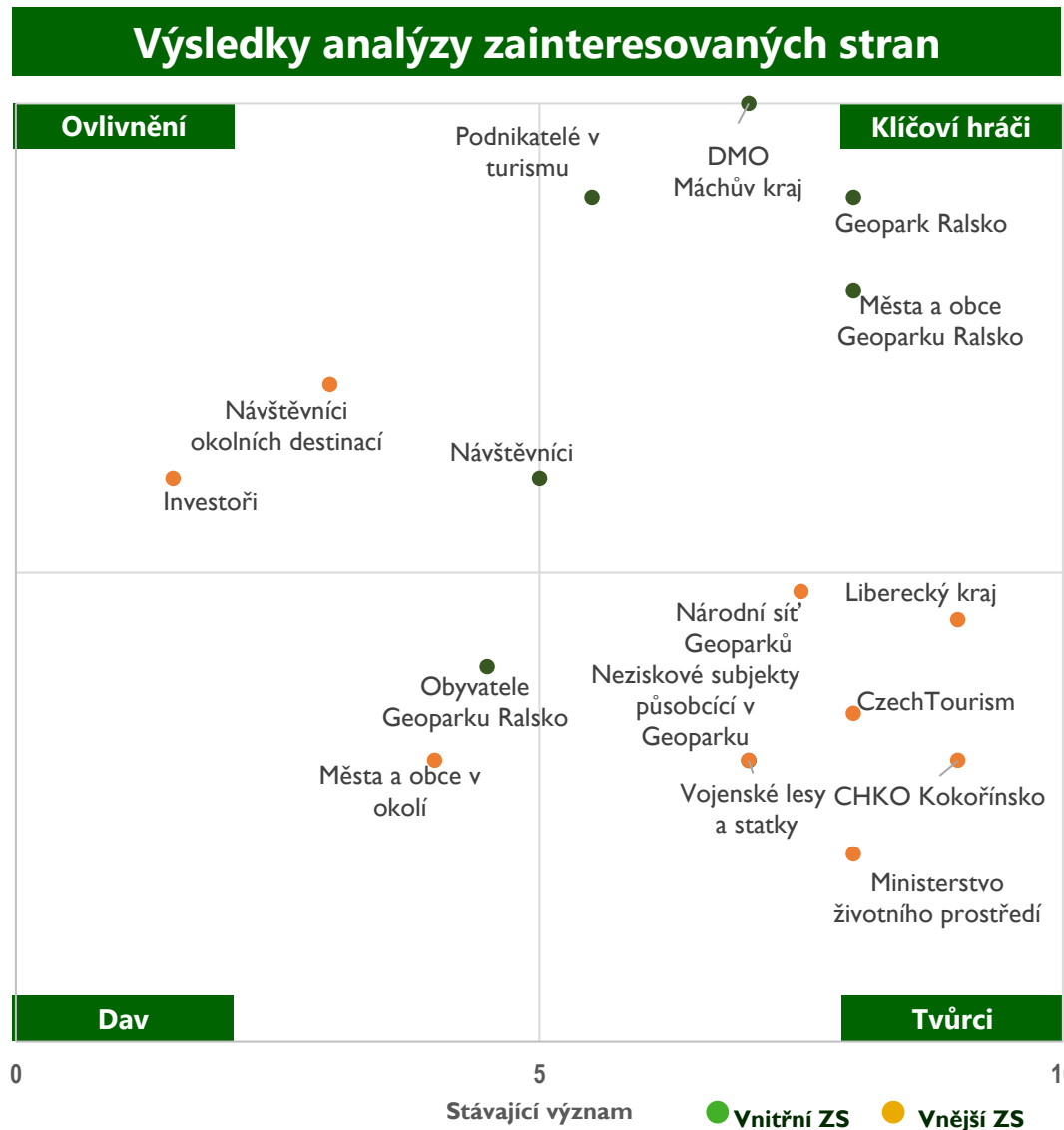
Analýza zainteresovaných stran

Zainteresané strany byly na základě výsledků analýzy následně rozděleny do 4 skupin:

- **Klíčoví hráči** – jsou zainteresované strany, které mohou nejvíce ovlivnit rozvoj cestovního ruchu na území Geoparku
- **Ovlivnění** - jsou zainteresované strany, které mají být prostřednictvím strategie pozitivně ovlivňovány
- **Tvůrci** – jsou zainteresované strany, které vytvářejí strategické podmínky a prostředí pro rozvoj cestovního ruchu
- **Dav** – jsou zainteresované strany, které mají v současné době relativně malý význam, ale je důležité je monitorovat

Interpretace výsledků

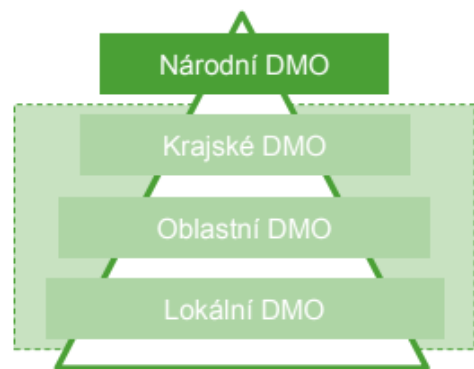
- Z výsledků vyplývá, že cestovní ruch na území Ralska je ovlivňován a zasahuje do něj celá řada subjektů, které je nezbytné koordinovat a využívat při tom principy destinačního managementu.
- Potenciálním rizikem je existence dvou klíčových hráčů působících na jeho území, a to DMO Máchův kraj a Geoparku Ralsko, jejichž činnosti je nutné vzájemně koordinovat tak, aby nebyly realizovány protichůdné strategie.
- Z analýzy je také patrné, že zde existuje velké množství subjektů, které definují prostředí (nastavují pravidla). S těmito subjekty je nezbytné hledat realizovatelná řešení.
- Analýza také naznačuje, že zde existují zainteresované strany, které mohou být Strategií pozitivně ovlivňovány, což může pomoci turistické atraktivitě území.

Analýza způsobu řízení turismu ve vztahu k Geoparku Ralsko

Základním principem pro efektivní rozvoj cestovního ruchu je vytvoření podmínek pro komunikaci, kooperaci a koordinaci subjektů (zajímavých stran) v geoparku. Tento princip ilustruje následující schéma, které je součástí metodiky Kategorizace organizací destinačního managementu Ministerstva pro místní rozvoj a agentury CzechTourism.

Nová kategorizace DMO je v platnosti od roku 2018. Tento systém stanovuje podmínky pro vznik a činnost organizací destinačního managementu na úrovni lokální, oblastní, krajské a národní. Výsledkem tohoto systému je tak uplatňování čtyř úrovněového systému organizací destinačního managementu.

Zdroj: Kategorizace DMO, agentura CzechTourism

Národní úroveň

CzechTourism

Na národní úrovni plní úlohu DMO Česká centrála cestovního ruchu – CzechTourism, která stanovuje základní rozvoj potřeb v oblasti cestovního ruchu v rámci Marketingové koncepce cestovního ruchu. Centrálním orgánem státní správy v oblasti koncepčního rozvoje a podpory cestovního ruchu je Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky.

Krajská úroveň

Liberecký kraj

Na krajské úrovni patří Liberecký kraj k několika krajům ČR, ve kterých nebyla zřízena krajská DMO. Území kraje je rozděleno na 5 oblastních DMO, přičemž Krajský úřad Libereckého kraje provádí koordinační činnosti v oblasti cestovního ruchu včetně zabezpečování vybraných marketingových aktivit (www.liberecky-kraj.cz).

Oblastní úroveň

MÁCHŮV KRAJ

Na oblastní úrovni je území Geoparku Ralsko součástí certifikované oblastní DMO Máchův kraj. Tato organizaci patří mezi relativně nový subjekt, který je v ranné fázi svého vývoje, neboť certifikaci oblastní DMO získal teprve v roce 2019.

Analýza způsobu řízení turismu ve vztahu k Geoparku Ralsku

Z provedené analýzy zainteresovaných stran vyplývá, že na rozvoji cestovního ruchu v území se podílí nejen Geopark Ralsko o.p.s., ale také certifikovaná oblastní DMO Máchův kraj. Z hlediska cestovního ruchu je tak nutné, aby obě organizace vzájemně spolupracovaly a na území posilovaly destinační spolupráci. Výhodou těchto organizací je, že Geopark Ralsko je zakladatelem této DMO a také specifické zaměření činnosti geoparku na oblast geoturismu a šetrného turismu vhodně doplňuje široce zaměřené aktivity DMO Máchův kraj.

Geopark Ralsko

Geopark Ralsko je obecně prospěšná společnost, která je řídicím subjektem Národního geoparku Ralsko.

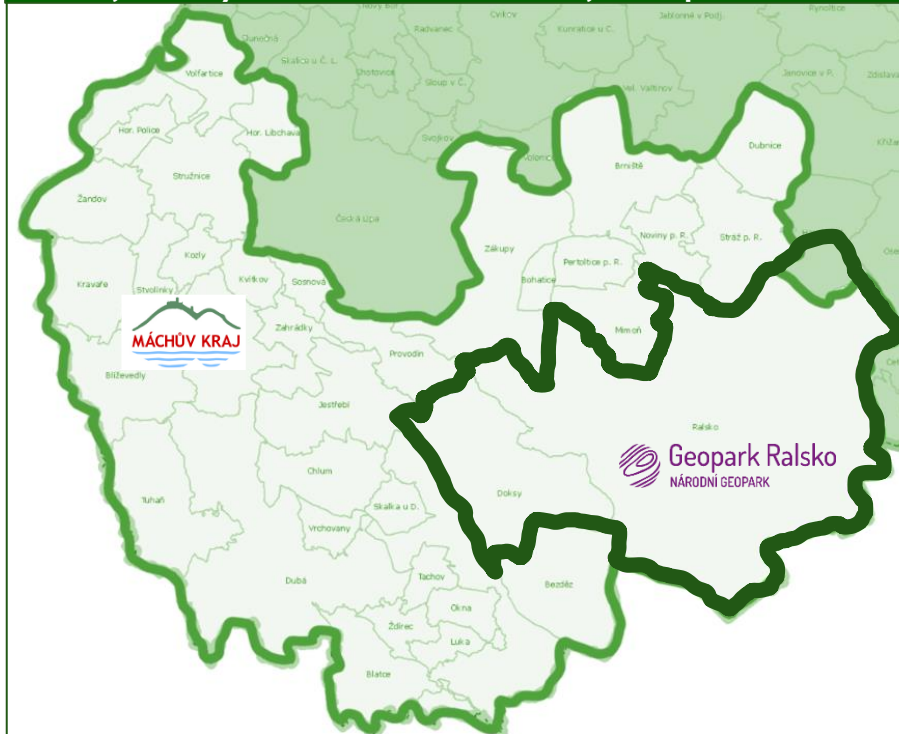
Ředitelka společnosti je jejím statutárním zástupcem, jenž řídí její činnost a jedná jejím jménem. Geopark má dále svou správní radu, která má 9 členů.

Rozpočet organizace: cca 4 mil. Kč (2018)

Hlavní partneři:

- Vojenské lesy a statky ČR, s.p.
- AOPK - Správa CHKO Kokořínsko-Máchův kraj
- AOPK - Regionální pracoviště Liberecko
- Liberecký kraj
- Město Ralsko, Doksy, Mimoň
- Obec Hamr na Jezeře
- Muzeum vystěhovalectví do Brazílie, Náhlov
- Vlastivědné muzeum v České Lípě
- Krajská vědecká knihovna v Liberci
- Spolek historie Mimoňska
- LAG Podralsko
- Česká geologická služba
- Ministerstvo pro místní rozvoj
- Ministerstvo životního prostředí

Vzájemné vymezení DMO Máchův kraj a Geoparku Ralsko

Zahraníční partneři Geoparku Ralsko

- Geopark Sardona, Švýcarsko
- UNESCO Globální geopark Magma, Norsko
- UNESCO Globální geopark Muskauer Faltenbogen, Německo
- UNESCO Globální geopark Reykjanes, Island
- Hochschule für Technik, Rapperswil, Švýcarsko
- Hillersche Villa GmbH, Zittau, Německo

DMO Máchův kraj

Máchův kraj - destinační management je zapsaným spolkem, který v území vykonává roli oblastní certifikované DMO. Spolek byl založen v roce 2018 a jeho zakládajícími členy byl Geopark Ralsko o.p.s., město Doksy a obec Jestřebí. Spolek úzce spolupracuje se svazkem obcí Máchův kraj.

Účelem spolku je rozvíjet na jeho území aktivity v oblasti cestovního ruchu. Orgány spolku jsou členská schůze a správní rada, v jejímž čele stojí předseda, který zastupuje spolek navenek.

V roce 2019 měla organizace 5 členů a 71 partnerských subjektů.

Profesionalizace této organizace je v současné době v porovnání s obdobnými DMO v rámci ČR velmi nízká. Pro rozvoj cestovního ruchu v širším území Geoparku je nezbytné, aby se také společnost zintenzivnila svou činností a poskytovala komplexní aktivity destinačního managementu v území.

Činnost Geoparku Ralsko o.p.s. je možné rozdělit do několika hlavních programových oblastí, které vyplývají z předmětu jeho činnosti definovaného v zakládacích dokumentech. Organizace vyváženým způsobem rozvíjí všechny klíčové programové oblasti.

Hlavní programové oblasti:

- Ochrana přírodních a kulturních hodnot, výzkum a monitoring
- Interpretace místního dědictví, vzdělávání a osvěta
- Rozvoj šetrného cestovního ruchu (geoturismu), propagace regionu
- Mezinárodní spolupráce a přenos know-how do regionu

Motto Geoparku

Geopark Ralsko

„Krajinou zaniklých obcí, železné rudy a pískovce bez bariér“

Ochrana přírodních a kulturních hodnot, výzkum a monitoring

Ochrana přírodních hodnot geoparku patří mezi jeho základní poslání a činnosti. Jedná se o široké spektrum aktivit, které organizace každoročně realizuje. Tyto aktivity zahrnují mapování nových geotopů v zaniklých obcích Ralska, zpracování popularizačních popisů, realizace průzkumů, spolupráce se školami (studenty) na výzkumných aktivitách.

Interpretace místního dědictví, vzdělávání a osvěta

Důležitou součástí aktivit organizace je interpretace místního dědictví, která je realizována dle Strategie interpretace hodnot Geoparku Ralsko z roku 2016 (viz relevantní strategické dokumenty). Dále organizace realizuje bohaté spektrum výukových programů. Úkolem geoparku je také iniciovat budování infrastruktury cestovního ruchu.

Land art v zaniklých obcích

- Geopark Ralsko pořádá pravidelně od roku 2016 mezinárodní land artový Festival Proměny v zaniklé obci Jabloneček.
- Setkávají se zde umělci, aby společně vytvořili díla, která překlenují historii násilné přeměny krajiny pod Ralskem.
- V krajině zaniklých obcí v Ralsku tak vzniká nevšední galerie pod širým nebem, která připomíná zapomenuté příběhy a osudy.
- Celému projektu se věnuje speciální webový portál <https://www.landart-ralsko.com/>

Výukové programy pro školy

Organizace má připraveno celou sadu výukových programů přizpůsobených cílovým skupinám:

- Exkurze a programy pro 2. stupeň ZŠ a SŠ
- Exkurze a programy pro 1. stupeň ZŠ
- Exkurze a programy pro MŠ

Budování infrastruktury cestovního ruchu

Geopark iniciuje dobudování nové nebo obnovu stávající infrastruktury cestovního ruchu. Jedná se zejména:

- Budování naučných stezek a cyklostezek a související doprovodné infrastruktury
- Informační a orientační systém cestovního ruchu
- Budování návštěvnických středisek
- Interaktivní prvky usnadňující interpretaci místního dědictví

Přehled a zhodnocení aktivit Geoparku Ralsko

Rozvoj šetrného cestovního ruchu (geoturismu), propagace regionu

Mezi klíčové aktivity organizace patří rozvoj cestovního ruchu a geoturismu. Organizace participuje na tvorbě produktové nabídky, připravuje atraktivní akce a za účelem propagace využívá vybrané komunikační nástroje s různou mírou profesionalizace. Důležitou aktivitou je také podpora principů destinačního managementu ve spolupráci s DMO Máchův kraj.

Zážitky

- Zážitky v Geoparku jsou založeny na nabídce území, tedy geoturistice, cyklistice a Land artových aktivitách.
- Tyto zážitky tak představují klíčové produkty cestovního ruchu destinace.
- Klíčovými zážitky geoparku jsou akce a exkurze, které jsou motivovány historickou těžbou kamene, písku a rud.
- Atraktivní jsou také letecké záběry vybraných míst v Geoparku „Skydrón“.
- Vhodným způsobem propagace území jsou také „3D animace“.

Akce

- Organizací jsou organizovány akce pro veřejnost např. Jablka vzpomínek, Land Art Park, Festival proměny.
- Pro návštěvníky jsou připraveny zajímavé exkurze s geoprůvodcem:
- GeoLovci geologický kroužek při Geoparku Ralsko.

Produktové řady

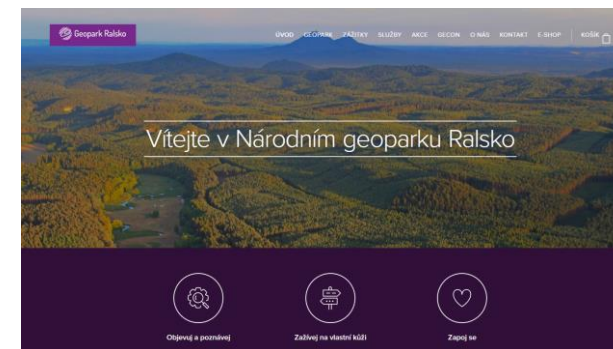
Geoturistika

Land-art

Cyklo v zaniklých obcích

Komunikační nástroje

- Organizace každoročně dle dostupnosti finančních prostředků vydává propagační materiály.
- Provozuje weby www.geoparkralsko.cz, dále web www.visitralsko.cz nebo www.festival-ralsko.cz ve vícejazyčných mitacích CZ_DE-ENG-PL
- Součástí prezentace je také rozvoj sociálních sítí a účast na prezentačních akcích v regionu i mimo něj.

Mezinárodní spolupráce a přenos know-how do regionu

- Organizace participuje projektu GECON, což je Geologická příhraniční síť organizací i jednotlivců, které spojuje zájem o geologické bohatství Euroregionu Nisa.
- Projekt GECON se zaměřuje na studium, ochranu a popularizaci geologického bohatství v pohraničí.

- Organizace dále spolupracuje na mezinárodní úrovni s dalšími Geoparky zejména v Evropě na společných projektech a aktivitách (viz zahraniční partneři Geoparku Ralsko).

Facebook

cca | 600 fanoušků

YouTube

18 odběratelů

Instagram

Vyhodnocení činnosti Geoparku Ralsko – výsledky výzkumu

V rámci zpracování Strategie bylo realizováno dotazníkové šetření, které bylo zaměřeno na vyhodnocení činnosti organizace Geopark Ralsko o.p.s. z hlediska spolupráce v oblasti cestovního ruchu. Dalším cílem šetření bylo zhodnotit podmínky pro rozvoj cestovního ruchu v území geoparku.

Parametry výzkumu:

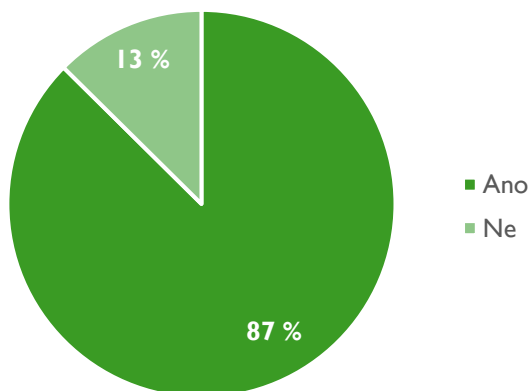
Počet respondentů: 141

Období výzkumu: přelom března/dubna 2020

Forma: On-line dotazníkový výzkum

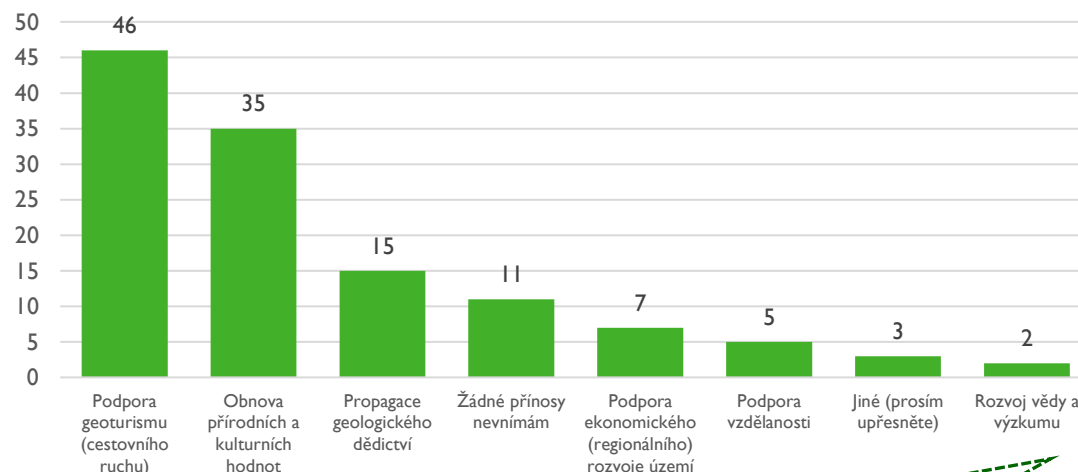
I. Význam Geoparku Ralsko o.p.s.

Máte povědomí o tom, že na území Ralska působí obecně prospěšná společnost Geopark Ralsko?

Naprostá většina respondentů má povědomí o činnosti organizace.

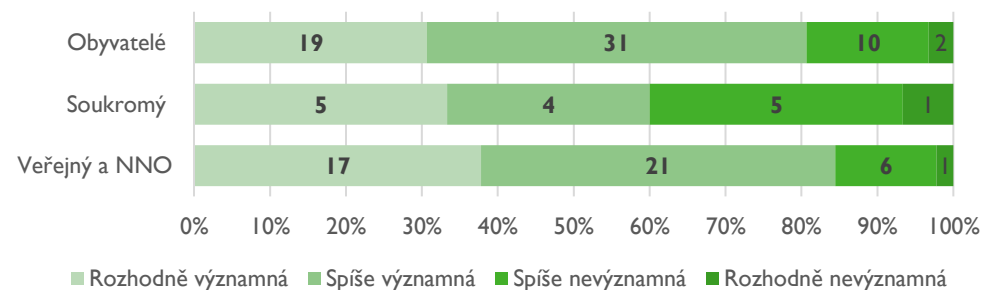
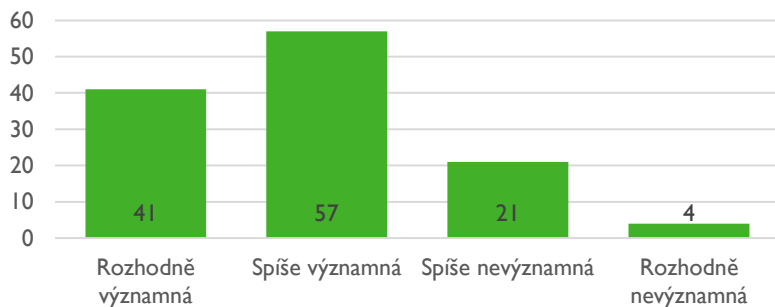
V čem podle Vás spočívá dosavadní největší přínos obecně prospěšné společnosti Geopark Ralsko pro rozvoj tohoto území?

Za největší dosavadní přínos organizace je považována podpora rozvoje geoturismu, obnova přírodních kulturních hodnot a propagace geologického dědictví, tedy hlavní role geoparku. Necelých 9 % respondentů žádné přínosy nevnímá. Jedná se zejména o obyvatele území, v několika případech také subjekty veřejného a soukromého sektoru.

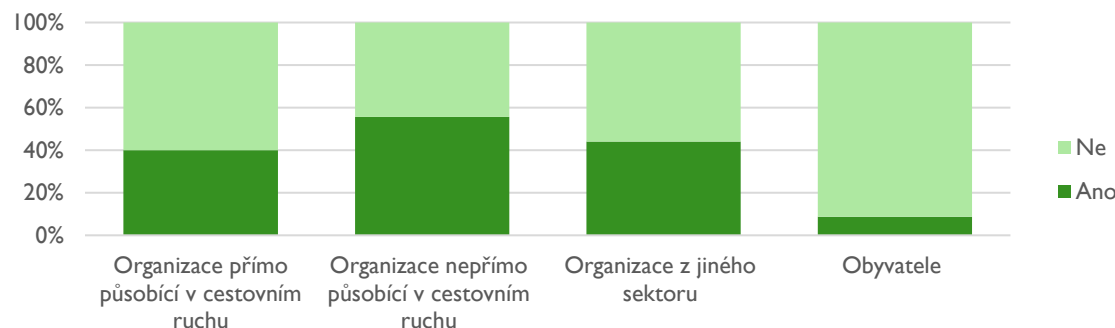
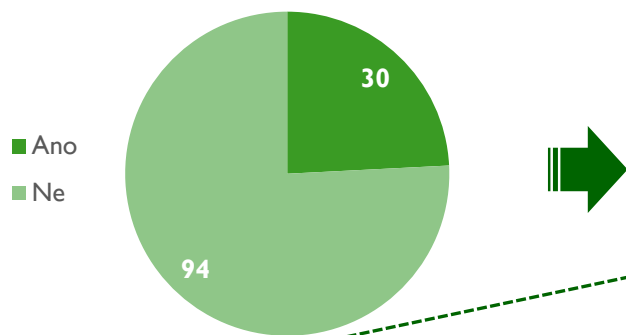
Vyhodnocení činnosti Geoparku Ralsko – výsledky výzkumu

Zhodnot'te roli obecně prospěšné společnosti Geopark Ralsko v podpoře rozvoje cestovního ruchu v tomto území?

Respondenti hodnotí roli organizace Geopark Ralsko o.p.s. jako významnou, pouze menší část respondentů si to nemyslí. Z analýzy dále vyplývá, že největší význam organizaci přisuzují obyvatelé regionu, naopak nejmenší význam má organizace z hlediska soukromého sektoru.

Spolupracujete v současné době s obecně prospěšnou společností Geopark Ralsko?

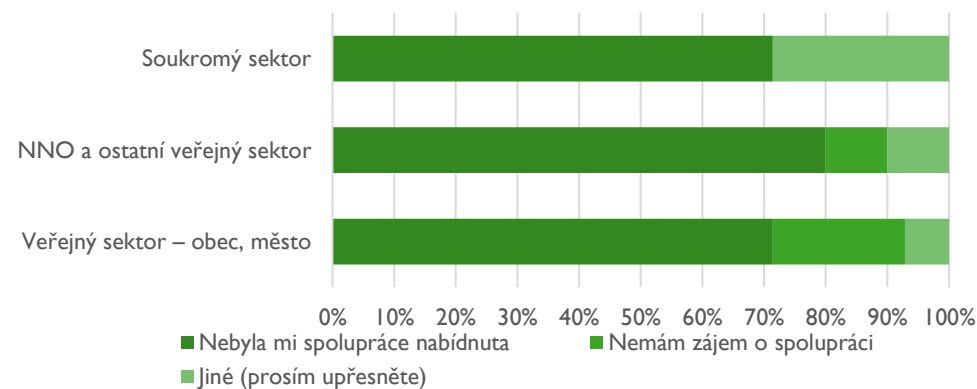
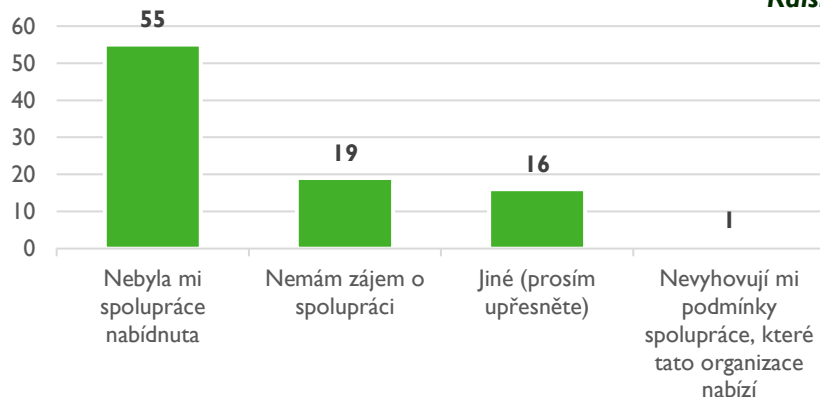

Z dotazníkového šetření vyplývá, že přibližně 3/4 respondentů s organizací Geopark Ralsko o.p.s. nespolupracuje. Logicky je největší počet z těch, kteří nespolupracují z řad obyvatel regionu. Poměrně vysoký počet nespolupracujících subjektů je ale také z řad organizací působících přímo v cestovním ruchu. Je zde tedy významný prostor pro navázání další spolupráce.

Vyhodnocení činnosti Geoparku Ralsko – výsledky výzkumu

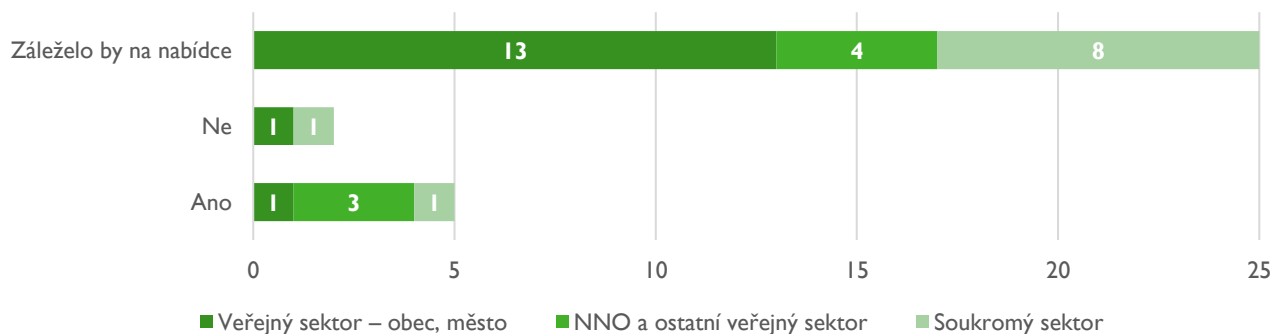
II. Důvody pro nespoleupráci s Geoparkem Ralsko o.p.s.

Co je důvodem, že s obecně prospěšnou společností Geopark Ralsko nespoleupracujete?

V této části byly analyzovány důvody, které vedou k tomu, že s Geoparkem Ralsko o.p.s. subjekty nespoleupracují. Hlavním důvodem je, že těmto subjektům nebyla spolupráce nabídnuta.

Spoleupracovali byste s obecně prospěšnou společností Geopark Ralsko, kdyby Vám tato organizace (DMO) nabídla spolupráci?

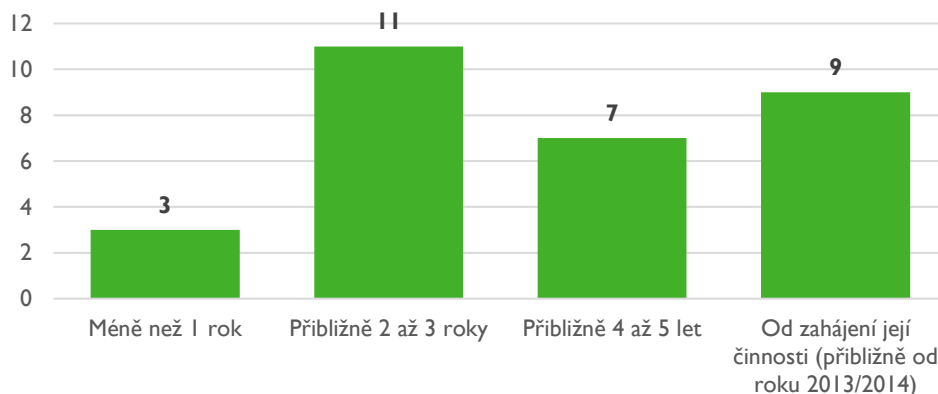

Z podrobné analýzy výsledků vyplývá, že pokud by byli respondenti osloveni s konkrétní nabídkou, tuto nabídku by subjekty posoudily a následně by se rozhodly, zda spolupráci navázat či nikoliv. V území tak existuje poměrně značný prostor pro rozšíření spolupráce Geoparkem Ralsko o.p.s. s dalšími subjekty.

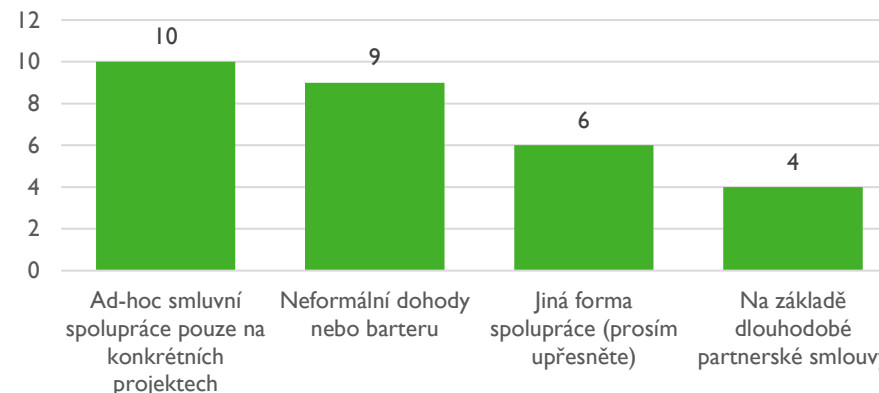
Vyhodnocení činnosti Geoparku Ralsko – výsledky výzkumu

III. Organizace spolupracujících s Geoparkem Ralsko o.p.s.

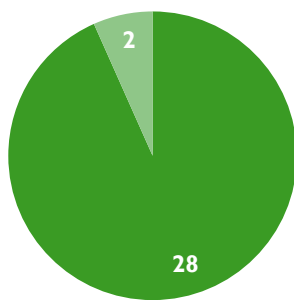
Jak dlouho s obecně prospěšnou společností Geopark Ralsko spolupracujete?

Na jakém základě se spolupráce s obecně prospěšnou společností Geopark Ralsko odehrává?

Jste se spoluprací s obecně prospěšnou společností Geopark Ralsko spokojeni?

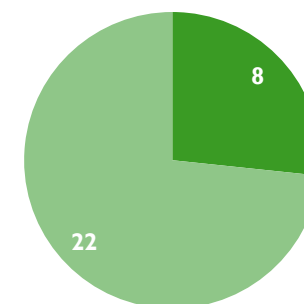

■ Ano, jsou to profesionálové   ■ Jak kdy

Vybrané volné odpovědi

- Jsem spokojena. Vždy byla projevena komunikace a snaha nalézt společné řešení.
- ...to by vyplňování dotazníku přesáhlo 10 minut...
- Profesionální a kreativní přístup, zavádění inovací, snaha o revitalizaci českého "Mordoru".
- Erudovaný tým, příjemné jednání, výborné nápady.
- Představitelé jsou velmi vstřícní, o negativech nemůže být řeč.

Hodláte s obecně prospěšnou společností Geopark Ralsko spolupracovat i v budoucnu?

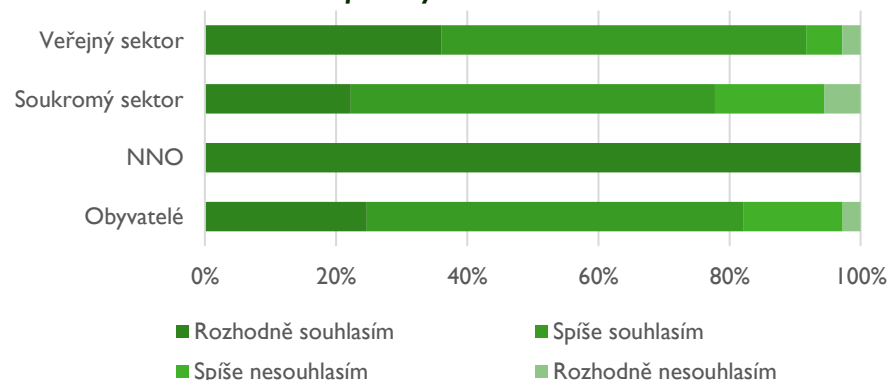
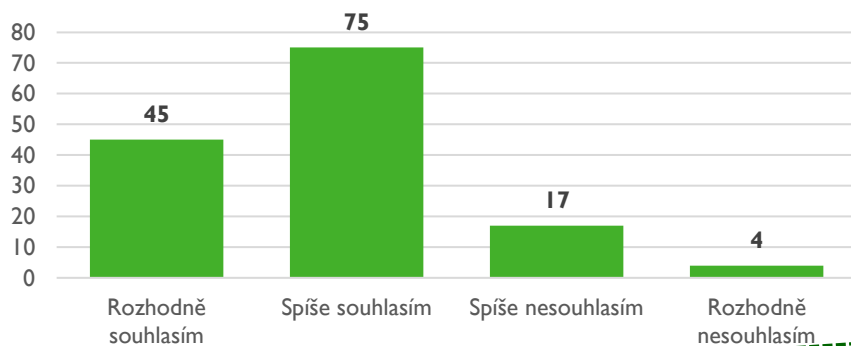

■ Ano, ale rád bych spolupráci více rozšířil
 ■ Ano, stávající forma spolupráce mi vyhovuje

Vyhodnocení činnosti Geoparku Ralsko – výsledky výzkumu

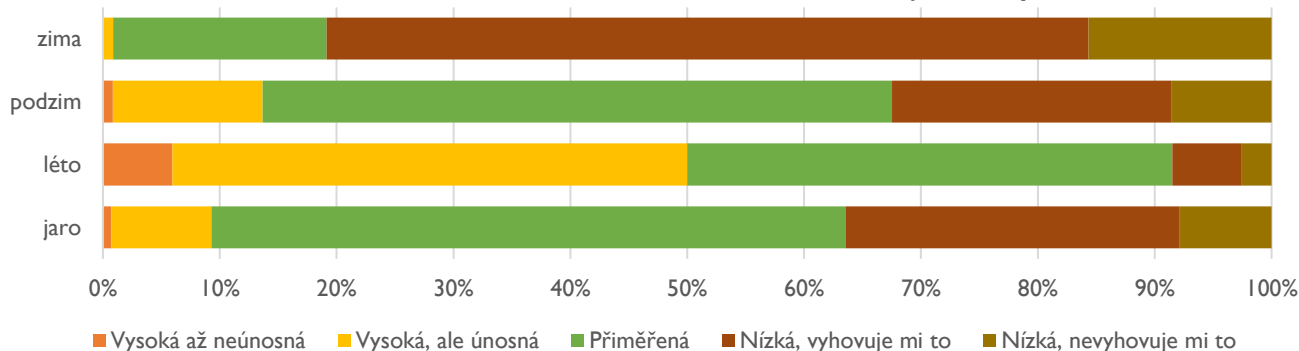
IV. Rozvoj území Geoparku Ralsko

Souhlasíte s tvrzením, že pro ekonomické subjekty a obyvatele na území Ralska vyplývají v současné době z cestovního ruchu přínosy?

Z dotazníkového šetření vyplývá, že většina respondentů se domnívá, že pro ekonomické subjekty i obyvatele na území Ralska vyplývají již nyní přínosy. Nejvíce si toto myslí NNO, zástupci veřejného sektorů a obyvatele. Nejméně jsou o tomto přesvědčeni podnikatelé, což může být dáno prozatím nižší intenzitou turismu, která prozatím neumožňuje dostatečně rozvíjet ekonomické aktivity.

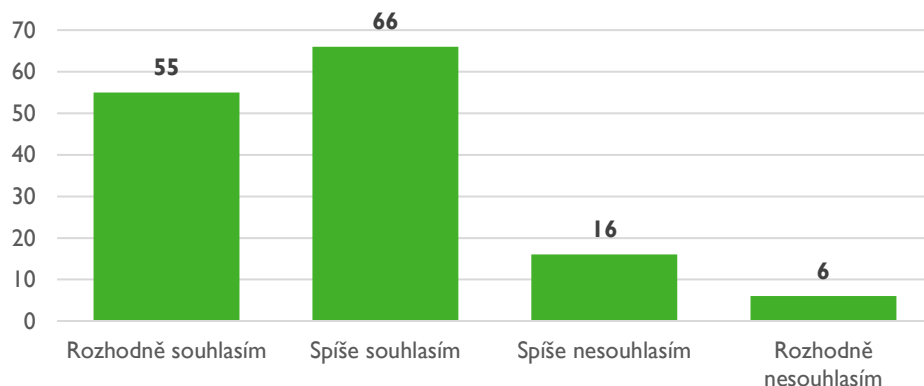
Posuďte ze svého pohledu, jaká je na území Ralska intenzita cestovního ruchu v jednotlivých ročních obdobích?

Šetření potvrdilo sezónnost cestovního ruchu území Ralska, která se koncentruje do období léta. Období jara a podzimu je hodnoceno jako přiměřené turisticky využívané. Zima je obdobím s nízkou intenzitou turismu. Tato skutečnost však subjektům v území vyhovuje. Výsledky se příliš neliší ani podle jednotlivých sektorů nebo organizací.

Vyhodnocení činnosti Geoparku Ralsko – výsledky výzkumu

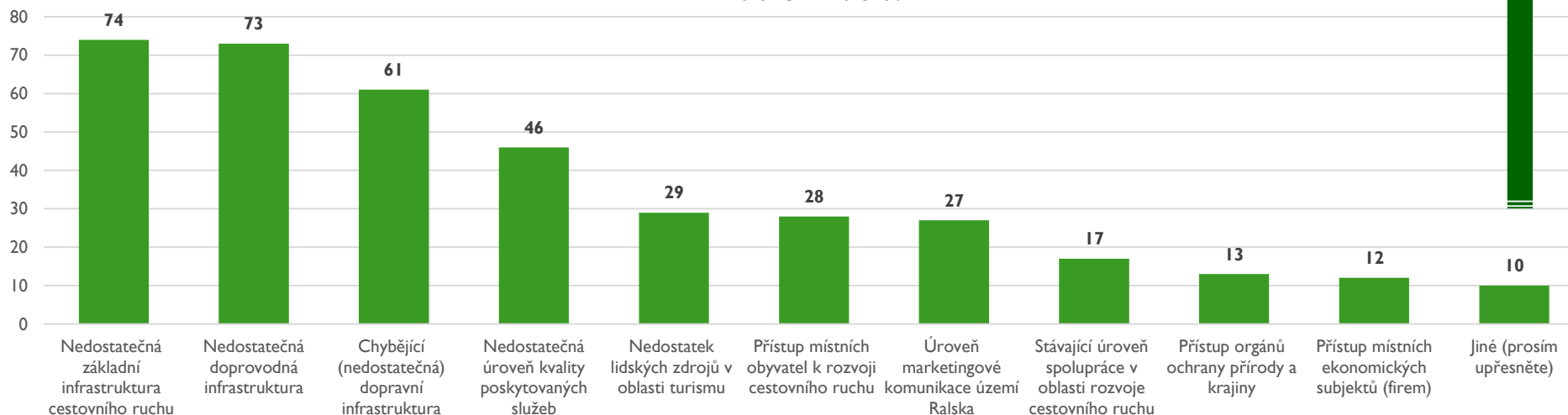
Souhlasíte s tvrzením, že cestovní ruch představuje pro území Ralska klíčový směr budoucího rozvoje?

Jaké další problémy vidí respondenti?

- **Nedostatečná propagace v mediích**
- **Hlavně z toho nedělat Václavák**
- **Bylo by dobré pro starší ročník třeba zapůjčení kola nebo nějaké kratší trasy**
- **Nic z toho není nutné, právě že je smutné využívat krajinu pro výdělek**
- **Jako místní obyvatel nemám zájem o vyšší rozvoj cestovního ruchu**
- **10 let neopravené komunikace**
- **Nejsou hospody**
- **Obecně státní správa**

Jaké nedostatky brání většímu využití potenciálu cestovního ruchu na území Ralska?

Vyhodnocení činnosti Geoparku Ralsko – výsledky výzkumu

V. Volná sdělení

*Jak by mohl být lépe využit potenciál cestovního ruchu na území Ralska?
(např. aktivita, projekt, atraktivitu, hodnotu v území)*

Revitalizace vodních ploch.

Prezentace území jako regionu s netradičními možnostmi turismu (geoturismus, slow turismus).

V budoucnu se pokusit o převedení vlečky z Brniště do Stráže pod Ralskem do osobní víkendové dopravy.

Opravit silnice.

Ideální by bylo potenciál nikterak programově nerozvíjet - hlavní deviza spočívá v určité "opuštěnosti" či stále ještě "zapomenutosti" tohoto území.

Spolupráce s místními samosprávami, propagace celorepublikově.

Zmapovat území, cyklostezky pomocí Street View a přidat do Google Maps.

Jen z toho proboha neudělejte disneyland! Bývalý vojenský prostor je pro cyklisty i turisty široko daleko poslední autentická přírodní oblast.

Zvýšit počet a kvalitu kempů se zázemím a koupáním + pořádná propagace.

Organizování akcí typu Landart, výlety s průvodcem.

Odborné exkurze - cílené sportovní akce - akce pro veřejnost s všeobecnou vzdělávací tematikou.

Vše závisí na nedostatku doprovodné infrastruktury a nezájmu orgánů státní správy a samosprávy.

Historie Ralska jako bývalého vojenského újezdu.

Aktivita ZŠ a MS z okolí.

Zachovat některé objekty bývalého vojenského prostoru, udělat zde muzeum o tom že zde byla sovětská armáda.

Nemělo by se nijak zasahovat a nechat přírodu tak, jak je.

Využití letiště.

Příměstské tábory s pobytem v přírodě a poznávání.

Ralsko má velký potencial jako filmová lokace. Následné využití pro cestovní ruch se nabízí.

Atraktivita spočívající ve výskytu vlka.

Více informací o zaniklých vesničkách, na místě, kde stávali bych dala informační tabule s historickými fotografiemi.

Přehled relevantních strategických dokumentů

V této části jsou analyzovány relevantní strategické dokumenty, které jsou podstatné nebo významně ovlivňují rozvoj cestovního ruchu na území Geoparku Ralsko. Tyto dokumenty je možné rozdělit dle jejich působnosti na národní, krajské a místní.

Národní strategické dokumenty

Koncepce státní politiky cestovního ruchu / Strategie rozvoje cestovního ruchu ČR

Koncepce představuje strategický střednědobý dokument v oblasti cestovního ruchu pro období 2014 – 2020.

Jejím hlavním cílem je zvyšovat konkurenceschopnost celého odvětví cestovního ruchu na národní i regionální úrovni, udržení jeho ekonomické výkonnosti i jeho pozitivních dopadů na socio-kulturní a environmentální rozvoj České republiky.

Priority Koncepce:

Priorita 1 – Zkvalitnění nabídky cestovního ruchu

Priorita 2 – Management cestovního ruchu

Priorita 3 – Destinační marketing

Priorita 4 - Politika cestovního ruchu a ekonomický rozvoj

Pro nadcházející období 2021 – 2027 je připravována nová Strategie rozvoje cestovního ruchu.

Marketingová Strategie (Koncepce) cestovního ruchu České republiky

Strategický dokument agentury CzechTourism platný do roku 2020, který navazuje na aktuální Koncepci rozvoje cestovního ruchu. Dokument definuje strategii v oblasti produktové nabídky, strategie značky Česká Republika a komunikační strategii.

Strategie definuje základní produktové řady ČR

- Kulturní produkt
- Produkt zdraví
- Aktivní produkt
- MICE produkt

Dokument definuje základní komunikační liniií Česko – země příběhů“.

Na dokument navazují každý rok připravované Marketingové plány s komunikačními tématy na daný rok.

Státní politika životního prostředí ČR 2012 - 2020

Strategický dokument vymezuje plán na realizaci ochrany životního prostředí v České republice do roku 2020.

Hlavním cílem je zajistit zdravé a kvalitní životní prostředí pro občany žijící v České republice, výrazně přispět k efektivnímu využívání veškerých zdrojů a minimalizovat negativní dopady lidské činnosti na životní prostředí, včetně dopadů přesahujících hranice státu, a přispět tak ke zlepšování kvality života v Evropě i celosvětově.

Tematické oblasti:

- ochrana a udržitelné využívání zdrojů,
- ochrana klimatu a zlepšení kvality ovzduší,
- ochrana přírody a krajiny,
- bezpečné prostředí.

Krajské strategické dokumenty

Program rozvoje Libereckého kraje 2014-2020

Strategický střednědobý dokument, který řeší budoucí rozvoj kraje v nejšířších souvislostech také v oblasti turismu, ochrany přírody včetně je udržitelného využívání.

Z hlediska rozvoje cestovního ruchu v Geoparku Ralsko jsou relevantní tyto strategické cíle:

- **Strategický cíl A:** Dynamická a konkurenceschopná ekonomika a opatření A4 Rozvoj cestovního ruchu jako významného sektoru ekonomiky kraje
- **Strategický cíl D:** Zdravé životní prostředí bez zátěží a opatření D3 Péče o krajinu, trvale udržitelné využívání krajinného a přírodního potenciálu
- **Strategický cíl E:** Udržitelný rozvoj území a občanské společnosti a opatření E 3Rozvoj venkovských oblastí

Akční plán marketingových aktivit cestovního ruchu Libereckého kraje

Akční plán rozvoje cestovního ruchu pro roky 2017 – 2020 má za cíl přispět k odstranění nejzásadnějších překážek budoucího rozvoje cestovního ruchu v Libereckém kraji.

Hlavní cíl:

Lepší rozložení návštěvníků v čase a místě vedoucí ke snížení sezónnosti a rovnoměrnější distribuci návštěvníků z TOP atraktivit na periferie s cílem udržitelného CR

Dílčí cíle:

- Zvýšit znalost značky regionu zdůrazněním 1 - 2 klíčových témat a na ně navazujících produktů CR
- Najít a kvalitně zpropagovat důvod návštěvy zatím neobjevených míst a poskytnout důvod k opakované návštěvě.
- Větší zacílení produktů na přeshraniční turisty.

Koncepce ochrany přírody a krajiny Libereckého kraje

Koncepce analyzuje stav přírodního a krajinného prostředí, identifikuje hlavní ohrožující faktory a formuluje dlouhodobé cíle v ochraně přírody a krajiny a stanoví opatření, nezbytná k dosažení stanovených cílů.

Cílem koncepce je vytvořit rámec pro výkon státní správy v oblasti ochrany přírody a krajiny v Libereckém kraji a formulovat jeho krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé cíle.

Koncepce by měla také sloužit jako zdroj informací o problematice ochrany přírody a krajiny v Libereckém kraji pro zastupitele krajského a obecních zastupitelstev, pracovníky krajského a obecních úřadů, odbornou a laickou veřejnost a pro učitele, žáky a studenty při ekologické výchově.

Přehled relevantních strategických dokumentů

V této části jsou analyzovány relevantní strategické dokumenty, které jsou podstatné nebo významně ovlivňují rozvoj cestovního ruchu na území Geoparku Ralsko. Tyto dokumenty je možné rozdělit dle jejich působnosti na národní, krajské a místní.

Místní strategické dokumenty

Marketingový plán propagace a prezentace turistické oblasti Máchův kraj 2019 – 2020

Krátkodobý strategický dokument turistické oblasti předložený pro potřeby její certifikace v rámci Kategorizace DMO.

Vize rozvoje cestovního ruchu v turistické oblasti Máchův kraj

Turistická oblast Máchův kraj je turisticky atraktivní oblastí mezinárodního významu. Cestovní ruch se rozvíjí v souladu se zájmy místních obyvatel a přispívá k zachování přírodního, kulturního a historického dědictví regionu.

Slogany regionu pro následující období:

„Máchův kraj – v létě romantika nekončí“ „Máchův kraj – kouzlo jedinečnosti

Stěžejní témata / hlavní produktové řady:

- I. Aktivní dovolená u vody a na kole (sport a pohoda s trochou adrenalinu)
- II. Geoturistika a dobrodružství v krajině (hledání, poznávání a trocha neznáma)
- III. Venkovská turistika a agroturistika Řemesla a regionální produkty (autenticita regionu)
- IV. Máchův kraj jako inspirace – cesty za uměním a tvořením (relax, tvoření a prožívání)

Plán péče o území Chráněné krajinné oblasti Kokořínsko – Máchův kraj pro období 2014 – 2023

Plán péče je a koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů současném stavu zvláště chráněného území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany. Plán slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. Pro fyzické ani právnické osoby není závazný.

Dokument shrnuje plánovaná opatření v následujících oblastech:

- Maloplošná zvláště chráněná území
- Soustava NATURA 2000
- Památné stromy
- Neživá příroda
- Práce s veřejností
- Sportovní rybářství
- Výstavba
- Doprava
- Rekreace

Strategické dokumenty Geoparku

Nominační dokumentace Geoparku

Nominační dokumentace k udělení statusu národního geoparku byla vytvořena v roce 2016 ze zdrojů programu švýcarsko-české spolupráce a krajského rozpočtu Libereckého kraje. Dokumentace obsahuje obsáhlou analýzu území geoparku a argumentaci obhajující nominaci území jako národního geoparku.

Součástí dokumentu je také návrhová část zahrnující pilíře udržitelného rozvoje Geoparku Ralsko. Jednotlivé pilíře zahrnují výčet aktivit k zajištění udržitelného rozvoje území na období 10 let a výhledem na 20 let.

Dokumentace obsahuje také návrh implementace, a to návrh spolupráce, financování a personálního zajištění činnosti budoucího národního geoparku.

Koncepce rozvoje cestovního ruchu v Geoparku Ralsko (2015)

Koncepce byla vytvořena jako aktualizace Koncepce rozvoje cestovního ruchu v regionu Podralsko“.

Vize: Vytvořit z Geoparku Ralsko atraktivní turistickou destinaci s kvalitní, ucelenou a konkurenceschopnou nabídkou cestovního ruchu, rozvíjet nabídku CR i mimo hlavní (letní) sezonu, rozšiřovat marketingové aktivity, zejména propagaci území a zvýšit návštěvnost regionu v letním i zimním období.

Priorita 1: Koordinace aktivit CR v Geoparku Ralsko

Priorita 2: Rozvoj základní infrastruktury CR

Priorita 3: Rozvoj doprovodné infrastruktury CR

Priorita 4: Péče o území Geoparku Ralsko a zajištění jeho udržitelného rozvoje

Strategie interpretace hodnot Geoparku Ralsko (2016)

Strategie vytvořená v rámci Programu Švýcarsko-české spolupráce, představuje vodítko pro naplňování poslání geoparku, jehož smyslem je přispět k pochopení hodnoty krajiny pod Ralskem, a tím posílit odpovědnost místních obyvatel i návštěvníků oblasti a motivovat je k ochraně přírodních a kulturních hodnot.

Principy uplatněné ve Strategii:

- cílevědomá interpretace přírodního a kulturního dědictví na území geoparku
- tvorba produktů pro šetrnou turistiku

Strategie stanovuje cíle a cílové skupiny interpretace; definici sdělení; fenomény území; nástroje; vyhodnocení.

I. Analytická část

Analýza Geoparku

Muskauer Faltenbogen

Analýza lokace, dopravní dostupnost

Geopark Muskauer Faltenbogen se nachází v Braniborsku a Sasku v SRN a v Polsku ve vojvodství Lebus (Lubuskie). Geopark má strategickou lokaci na trase Berlín – Vratislav, přičemž leží v blízkosti dálnice A15 spojující tato města. Nejrychlejší spojení tak poskytuje osobní automobilová doprava, případně hromadná doprava autobusy směřující do města Bad Muskau. Přístupnost území železniční dopravou je omezená. Nejbližší mezinárodní letiště se nachází v Berlíně a Drážďanech.

Silniční dostupnost

- Geopark se nachází blízko dálnice A15 spojující Berlín – Vratislav, která představuje nejrychlejší dopravní spojení.
- Dobře rozvinutá federální, venkovská a okresní silniční síť, většinou v dobrém stavu.
- Z ČR je silniční dostupnost zajištěna sítí federálních silnic přes Žitavu a Lobau, případně Górlitz do Bad Muskau nebo přes území Polska město Zawidów.
- 2 hraniční přechody pro motorovou dopravu (na státní silnici S127B jižně od Krauschwitz, Postbrücke v Bad Muskau) 4 hraniční přechody pro chodce.

Železniční dostupnost

- Dostupnost území železniční dopravou je omezená. Nejbližší železniční spojení je k dispozici ve městě Weißwasser cca 10 km jižně od Geoparku a městě Forst cca 20 km severně.
- Na území geoparku se nachází lesní železnice, která je poslední zachovanou lesní železnicí v Německu a v současné době slouží jako jedna z hlavních atrakcí.
- Rychlé a dostupné železniční spojení s ČR není k dispozici.

Letecká dostupnost

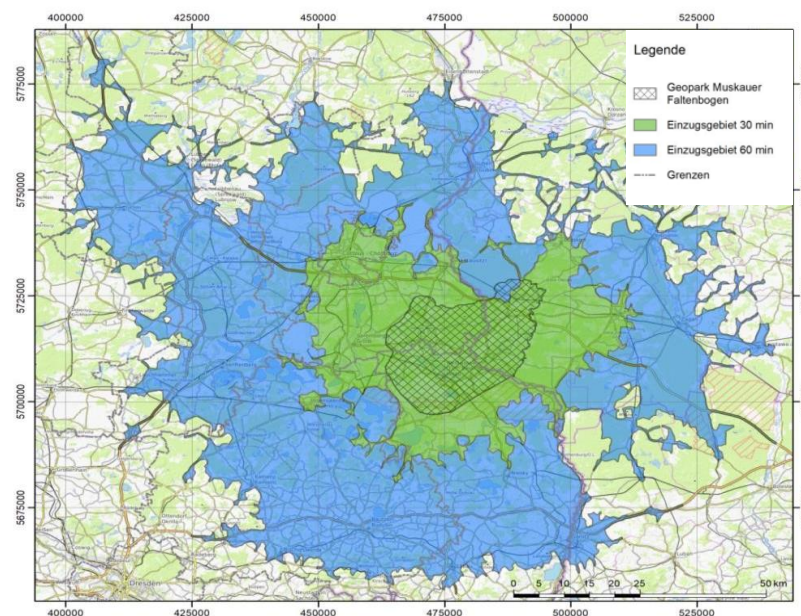
- Letecká doprava může být zajišťována pouze letištěm v Drážďanech, které je vzdálené necelých 1,5 hodiny cesty a Berlíně ve vzdálenosti přibližně 2 hodiny cesty od geoparku.
- Pro cesty z České republiky je využití letecké dopravy k návštěvě geoparku nevhodné.

Veřejná dopravní obsluha

- Veřejná dopravní obsluha je zajišťována regionálními i dálkovými autobusovými linkami.
- Počty spojů v jednotlivých obcích pokrývají hlavně potřeby v dojížděcí za prací a do škol. V posledních letech počet uživatelů veřejné dopravy klesá.

Schéma přístupnosti geoparku

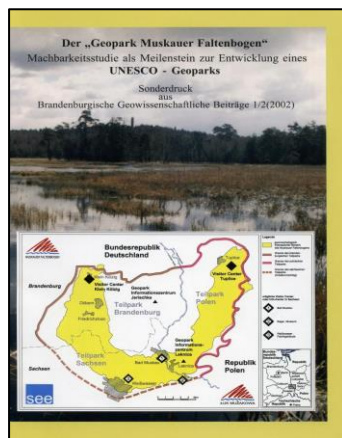

Zdroj: MasterPlan 2.0

Vymezení geoparku a geneze jeho vývoje

Geopark Muskauer Faltenbogen je v současné době řízený jako společný přeshraniční geopark s Luk Mużakowa, který byl založen v roce 2015. Celý proces vzniku tohoto geoparku trval více než 15 let. Geopark je nyní společně řízen a vzájemně jsou jednotlivé činnosti geoparků koordinovány.

Geneze vývoje přeshraničního geoparku

Analýza potenciálu geoparku – ochrana geologického dědictví

Základem ochrany geologického dědictví je ochrana geotopů, která patří mezi specifické oblasti ochrany přírody. Zaznamenávání stavu a vyhodnocování vývoje geotopů, jakož i zdůvodnění návrhů ochranných, udržovacích a konzervačních opatření pro jednotlivé geotopy, provádějí jednotlivé geologické služby federálních států SRN. Za vymáhání nastavené regulace a ochrany jsou odpovědné orgány ochrany přírody.

Geopark má dvě speciální funkce, a to popis geotopů, včetně jejich hodnocení a ochrana geotopu.

Muskauer Faltenbogen jako celková geologická struktura

- Morénový oblouk ve tvaru podkovy s prodloužením západ-východ asi 22 km a prodloužením sever-jih asi 20 km.
- Geologické záhyby (vrásy) vykazují pouze nepatrné morfologické rozdíly ve výšce (mezi přibližně 90 a 180 m) a jsou také zalesněné na velkých plochách, nelze je v terénu rozpoznat jako celkovou strukturu. To je možné pouze na satelitních snímcích.
- V poměru ke své ledovcové-tektonické (hluboké) struktuře sahající až do hloubky 270–300 m pod zemským povrchem pokrývají geologické záhyby (vrásy) na německé straně plochu přibližně 170 km².
- Kvůli nedostatku hlubokého strukturálního vymezení lze polský podíl odhadovat jen zhruba na zhruba 70–80 km². Výsledkem je celková plocha kolem 250 km².

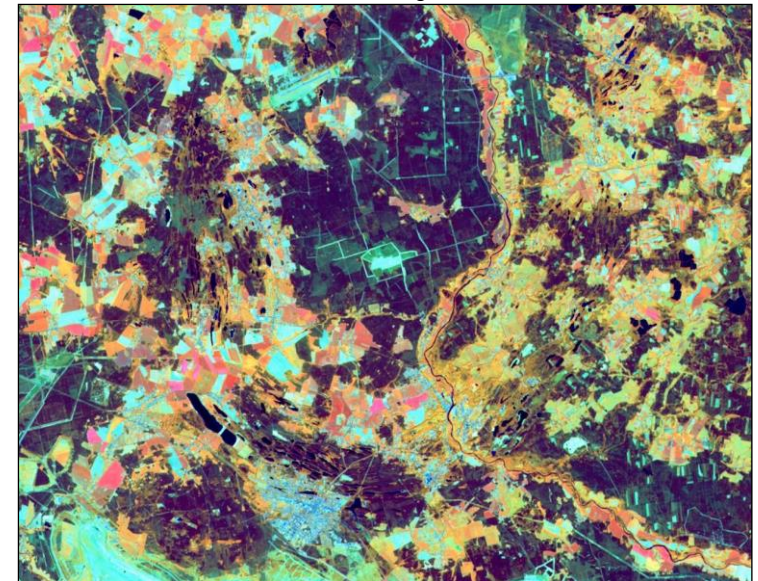
Geotopy na území geoparku

- První geotopové mapování proběhlo v letech 1999 až 2001. Klasifikace je přizpůsobena kvartérním geologickým volným skalním útvarům, tj. oblasti severských zalednění.
- Skládá se z deseti typů geotopů (skupin) a 31 geotopů (jednotlivé geotopy).
- Bylo zaznamenáno, popsáno a vyhodnoceno 78 geotopů.
- Při dalším rozvoji geoparku, zejména aktivit dobrovolných geologů a průvodců geoparkem, se stal středem zájmu rostoucí počet dalších geologicky a geologicko-průmyslově-historických i geologicko-kulturně-historických objektů.

Typické geotopy na území geoparku

- Nejcharakterističtější pro Geopark je tzv. „Gieser“ (jezero/bažina). Jedná se o protáhlé, bezodtokové, vlhké nebo stojaté prohlubně naplněné vodou, které se tvoří přes lignitové švy, které byly stlačeny ledovou tektonikou.
- Zvětralé hnědé uhlí zanechalo v Geoparku různé jeskynní formy.

Obrázek Satelitní snímek Muskauer Faltenbogen

Zdroj: MasterPlan 2.0

Analýza potenciálu geoparku – ochrana přírody a krajiny

Území geoparku a jeho okolí představuje velmi cenné ekosystémy, které jsou předmětem ochrany přírody a krajiny. Na území se nachází ptačí oblasti a evropsky významné lokality, přírodní rezervace, chráněné krajinné oblasti a chráněné krajinné prvky. Předmětem ochrany jsou také přírodní památky, které jsou tvořeny památnými stromy.

Ptačí oblasti (směrnice 79/409 / EHS) a Evropsky významné lokality (směrnice 92/43 / EHS)

Braniborsko

- Zschornoer Heide
- Reuthener Moor
- Faltenbogen südlich Döbern
- Preschener Mühlbusch
- Zerna
- Luisensee
- Neißeau

Sasko

- Neißegebiet
- Altes Schleifer Teichgelände
- Truppenübungsplatz Oberlausitz
- Muskauer Faltenbogen
- Wälder und Feuchtgebiete bei Weißkeißel
- Trebendorfer Tiergarten

Přírodní rezervace

Braniborsko

- Luisensee
- Preschener Mühlbusch
- Fasanerie Bohsdorf
- Faltenbogen südlich Döbern
- Schwarze Grube
- Reuthener Moor
- Zerna
- Zschornoer Wald

Sasko

- Urwald Weißwasser
- Keulaer Tiergarten
- Hermannsdorfer Moor
- Altes Schleifer Teichgelände
- Hammerlugk
- Trebendorfer Felder
- Südbereich des Braunsteiches

Chráněné krajinné oblasti

Braniborsko

- Neißeau
- Wald- und Restseengebiet um Döbern

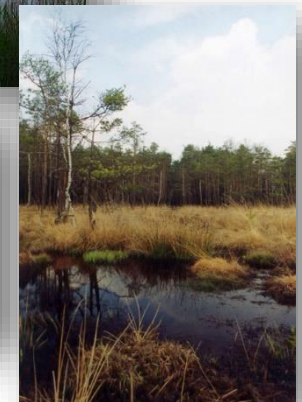
Sasko

- Trebendorfer Abbaufeld
- Kromlau-Gablenzer-Restseen
- Braunsteich
- Muskauer Parklandschaft und Neißeau
- Neißeau

Chráněné krajinné prvky

Braniborsko

- Gutspark Jerischke
- Sumpfporstvorkommen
- Bohsdorf-Friedrichshainer Gieser

Nabídka cestovního ruchu

Nabídka geoparku Muskauer Faltenbogen je založena na přírodních i kulturně historických atraktivitách. Území má bohatou důlní historii, po které zde zůstala zajímavá kulturní krajina. Z hlediska forem cestovního ruchu je území vhodné zejména pro cykloturistiku, pěší turistiku a s ohledem na svoji bohatou historii také pro kulturně poznávací turismus. Geopark poskytuje více než 200 km tematických tras.

TOP atraktivita geoparku

Fürst Pückler (Mužakovský) Park

Byl založen v roce 1815, je největším středoevropským krajinným parkem v anglickém stylu a byl v roce 2004 zapsán na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO. Část se nachází také v Polsku.

V areálu parku se rekonstruovaly mosty přes Nisu a v roce 2012 bylo otevřeno zámecké zahradnictví.

Lesní železnice MUSKAU

Lesní železnice vznikla v roce 1895 jako koňská dráha o rozchodu 600 mm a sloužila k nákladní dopravě uhlí.

Se svými 80 kilometry délky tratí se stala jednou z největších lesních železnic ve Střední Evropě. Navštívit je možné expozici a další atraktivita. Trasa je tvořená zvláštní krajinou s pestrými jezery a lesy

Bad Muskau

Bad Muskau, hornolužickou srbštinou Mužakov, je město v zemském okrese Zhořelec v Saské Horní Lužici. Město leží na Levém břehu Nisy, která zde tvoří hranici mezi Německem a Polskem a je centrem této obalsti.

Muskau patřilo k hornolužickému markrabství, jenž bylo součástí zemí Koruny české do roku 1635

Východoněmecká růžová zahrada

Na celkové ploše 17 hektarů je prezentováno deset tisíc růžových keřů v téměř 900 odrůdách.

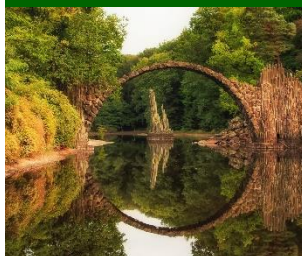
Území je rozděleno do třech oblastí, a to Rosenpark s prvky secese, Wehrinselpark v anglickém stylu s částí „Sleeping Beauty Park“, který je magnetem zejména pro děti a Reisigwehriinsel, který je ostrovem keřového dřeva.

Boulder park Nochten

Zahrada tvořená 7 000 skandinávských balvanů, ve které roste 100 000 vřesů a keřů. V kombinaci s obrovskými kusy skály vytvářejí v každém ročním období zajímavou nabídku. Zahrada je otevřená v sezóně, kdy se zde konají různé akce nebo lze i části samostatně pronajmout.

Park Kromlauer

Jedná se o přírodní rododendrový park s unikátními přírodními scenériemi.

Nachází se zde klenutý most, známý jako Rakotzbrücke nebo-li Dábelský most. Most byl postaven v 19. století. Jeho výstavba trvala zhruba deset let. Návštěva mostu je bezplatná.

Brickyard a železnice Klein Kötzig

Atraktivita vznikla z iniciativy místního sdružení v roce 2008 na základě tradice výroby cihel, která sahá až do 19. stol. V současné době pobíhá obnova veškeré infrastruktury včetně železniční infrastruktury. V letních měsících se zde pravidelně konají prohlídky cihelny a výlety po železnici.

Poptávka cestovního ruchu

Poptávka po atraktivitách geoparku se koncentruje především do období letní sezóny. Celá řada atraktivit má jen sezónní charakter a je v zimním období zcela uzavřena. Měření návštěvnosti na základě dostupných dat je problematické, neboť území a jeho valná část je přístupná bezplatně. Informace o návštěvnosti jednotlivých atraktivit není veřejně dostupná.

Návštěvnost geoparku a poptávka po službách

Počet návštěvníků

- Přibližně 48 000 (údaje zahrnují pouze osoby, které využívaly internet, zakoupily geotouristické zboží nebo služby vytvořené Geoparkem)

Počet akcí:

- Cca 40, z toho osm organizovaných organizací přímo vedením Geoparku

Počet účastníků se školních tříd na vzdělávacích programech:

- Celkem 20

Počet tiskových zpráv Geoparku:

- Přibližně 60

Zdroj: Geopark Annual Report 2018

Klíčové zdrojové trhy

Jednodenní návštěvníci

Jednodenní návštěvníci jsou primární cílovou skupinou geoparku, která se etabluje z okolního přeshraničního regionu SRN a Polska. Odhadovaný potenciál návštěvnosti se pohybuje na úrovni 200 - 250 tis. návštěvníků ročně.

Turisté

Turisté představují sekundární cílovou skupinu, která se etabluje ze vzdálenějších oblastí SRN, Polska a také České republiky. Odhadovaný potenciál návštěvnosti se pohybuje na úrovni 100 - 150 tis. turistů ročně.

Roční rozpočet na komunikační aktivity

15 250 EUR

Zdroj: MasterPlan 2.0

Komunikační nástroje

Webové stránky a sociální síť Facebook

www.muskauer-faltenbogen.de

Počet fanoušků cca 600

- Brožura geoparku
- Souhrnná mapa geoparku
- Kalendář akcí
- Letáky
- Cyklistické mapy
- Mapa a brožura dolu Babina
- Speciální produkty: GeoparkMini, Kniha objevů atd.
- Speciální projekty: BauKulTour, průvodce geoparkem atd.

Distribuční cesty

- Čtyři informační centra a několik informačních míst
- Partnerský marketing
- Interní marketing v rámci geoparku - vzdělávací akce, přednášky, exkurze, procházky
- Externí marketing v rámci geoparku – veletrhy, tiskové zprávy, prezentační akce, místní a regionální tisk

Poptávka – segmentace geoparku

Ve vazbě na nabídku geoparku je z důvodu optimalizace marketingové komunikace využívána tato základní segmentace potenciální klientely členěná na tři základní segmenty turistů (návštěvníků) geoparku.

Turisté vyhledávající přírodu a kulturu

- Zvláštní zájem o scénickou, geologickou, kulturní krajinu, kulturní a industriální nabídku v Geoparku.
- Hlavními cíli jsou samotný geopark, Fürst-Pücklerův park Bad Muskau, světový památkový park, park rododendronů a azalek v Kromlau, balvanový park Nochten, lesní železnice a stará cihelna v Klein Kötzig.
- V geoparku jsou upřednostňovány rozmanité atraktivní turistické cíle, jako je starý důl Babina, důl Hermann, Neiβetal, Reuthener Moor nebo rozhledny.
- Turisté, kteří se zajímají o přírodu a kulturu, patří k velké části „zlaté generace“ nebo skupiny nad 50 let a často cestují ve dvojici nebo v malých skupinách.

Aktivní turisté

- Využívání rozvinuté infrastruktury v Geoparku pro cyklistiku, pěší turistiku, vodáckou turistiku (gumový člun, kánoe) nebo na koni.
- Motivací aktivních turistů jsou regiony, které nabízí širokou škálu zážitků. V případě geoparku jsou to především tematické cyklostezky nebo cyklostezka Nisa, stejně jako geoturistické stezky. Památky, které jsou v dosahu těchto tras nebo zážitků umocňují zážitky z návštěvy destinace.
- Příhraniční regiony pro tyto typy návštěvníků představují pro aktivní turisty další motivaci, protože jsou obvykle spojeny s větší kulturní rozmanitostí.
- Aktivní turisté jsou často individuálně organizováni a zastoupeni ve všech věkových skupinách.

Rodinná turistika

- Tato skupina se zaměřuje na sdílené zkušenosti, rozmanitost a nabídky odpovídající věku, přičemž oceňují širokou škálu nabídek pro každou věkovou skupinu.
- V geoparku nabízejí zejména tematické cyklostezky (které je možné zvládnout i v úsecích pěšky) nebo geoturistické stezky s atraktivními prvky, jako je návštěva rozhledny u Felixova jezera a cukrárny nebo starý důl Babina s vyhlídkovou věží, lávkami a piknikem.
- Na významu nabývají také túry s průvodcem a geocachingové výlety speciálně zaměřené na děti a rodiny.
- Rekreační zařízení jako jsou koupaliště, bazény, hrady, kluziště nebo zoologické zahrady, mají pro tuto cílovou skupinu velký význam.
- Příležitosti k relaxaci jsou také hodnoceny jako cenné. Tito návštěvníci často očekávají příznivější cenovou nabídku.

Řízení geoparku

Za účelem zjednodušení předchozí přeshraniční spolupráce, vytvoření transparentní a společné řídicí struktury pro geopark, byla vytvořena Evropská asociace pro územní spolupráci „Polsko-německý přeshraniční geopark Muskauer Faltenbogen“.

Členové sdružení

Polská strana

- obec Brody
- obec Lipinki Łużyckie
- obec Łęknica
- obec Trzebień
- obec Tuplice
- obec Żary
- město Żary
- Lubušské vojvodství

Spolková země Braniborsko

- obec Neisse-Malxetal
- obec Felixsee
- zemský okres Spree-Nisa

Spolková země Sasko

- obec Krauschwitz
- město Bad Muskau
- město Weißwasser
- zemský okres Görlitz

Náklady na řízení

Náklady lze rozdělit takto:

- Náklady na správu
- Provozní náklady geoparku
- Náklady na činnost valné hromady a poradního výboru

Zdroje financování

- Příspěvky členů
- Evropské fondy
- Vlastní příjmy

Způsob řízení

Orgány Geoparku

- Valné shromáždění
- Poradní výbor

- Polské a německé rozvojové sdružení
- Správa sdružení
- Kancelář geoparku

Odpovědnosti kanceláře geoparku:

- Vypracování ročního plánu úkolů
- Zastoupení geoparku v regionálních a národních orgánech
- Realizace projektů geoparku v průběhu roku, včetně žádosti o financování, implementace opatření
- Školení průvodců
- Tvorba publikací
- Účast v regionálních výborech (např. regionálních turistických komunitách)
- Přednášky v různých asociacích a výborech, práce s univerzitami a technickými školami, organizace
- Plánování a implementace opatření v oblasti environmentální výchovy
- Organizace vědecké činnosti geoparku
- Rozvoj didaktických programů
- Kontrola turistických tras a značení v geoparku

Lidské zdroje – kancelář geoparku

- Vedoucí kanceláře geoparku
- Zaměstnanec pro marketing
- Zaměstnanec pro projekty
- Zaměstnanec pro kontrolu geoparku, účasti na veletrzích atd. (je financován třetími stranami)

Do roku 2000 byly zaměstnanci financováni především z evropských projektů. Dle plánu jsou nyní náklady na kancelář úměrně pokryty z členských poplatků partnerů.

Strategické plánování - MasterPlan 2.0

Společné řízení Geoparku Muskauer Faltenbogen / Luk Mužakowa vyžadovalo také přípravu společného rozvojového strategického dokumentu, který byl završen v roce 2018 přípravou nového dokumentu. Geopark vytvořil Masterplan 2.0 za účasti všech aktérů geoparku a jako součást projektu SPF financovaného Euroregionem Neisse-Nisa-Nysa „Nadnárodní geopark UNESCO Muskauer Fold Arch / Łuk Mużakowa - Společná rozvojová strategie do roku 2028“ byl zpracován ve spolupráci s pověřenou kanceláří GEOmontan GmbH Freiberg. Dokument definuje plán rozvoje společného geoparku až do roku 2028 a komunikační strategii.

Hlavní cíle geoparku

1. Zachování, péče a zhodnocení geologického dědictví (ochrana geotopů)
2. Zachování, péče a zlepšení přírodního, kulturního a budovaného dědictví
3. Podpora udržitelného regionálního rozvoje
4. Vzdělávání pro udržitelný rozvoj
5. Podpora rozvoje Geoturistiky
6. Podpora a posilování regionálních a mezinárodních partnerství a sítí

Plán činnosti 2018 - 2028

Opatření	Popis činnosti	Předpokládaná alokace 2018 - 2028
Opatření přímo souvisejí s provozem, propagací a osvětou Geoparku	Jedná se o aktivity kanceláře geoparku, správy a významná opatření pro organizaci prezentace a interpretace geoparku.	25 368 000 EUR
Projekty tras, které přímo souvisejí s distribucí návštěvníků a informacemi v geoparku	Zahrnuje investice do odstranění mezer v cyklistických a turistických stezkách a do výstavby nových turistických a cyklistických stezek	2 512 000 EUR
Opatření k zachování hodnoty (údržba) stávající infrastruktury	Zahrnuje práce na údržbě a péči o cesty, značení, zachování současného stavu lesní železnice a opravy objektů postavených pro geopark (rozhledny, chodníky, značení, péče o geotopy atd.)	1 095 000 EUR
Opatření ke zlepšení turistické infrastruktury na území geoparku	Zahrnuje výstavbu parkovišť, kempy a parkovací místa pro karavany slouží jako vstup do geoparku. Patří sem také další infrastruktura pro sportovní a aktivní odpočinek.	9 165 000 EUR
Implementace záměrů a projektů třetích stran do projektů Geoparku	Záměry od průvodců geoparku, turistických sdružení a sdružení a širší návrhy obcí a třetích stran se sídlem v geoparku se implementují a koordinují s projekty Geoparku	870 000 EUR
Mezinárodní projekty geoparku	Jde především o spolupráci s dalšími geoparky UNESCO, ale také s dalšími mezinárodními geoparky	339 000 EUR

Zásady uplatňované pro tvorbu produktů destinace geoparkem

- Ekonomická udržitelnost
- Lokální prosperita
- Kontrola místními aktéry
- Kulturní dědictví
- Fyzická integrita
- Biologická diverzita
- Respekt k místním komunitám

I. Analytická část

Syntéza analytické části

SWOT analýza - Geopark Ralsko

Silné stránky

- Vysoká přírodní atraktivita území geoparku
- Pestrá nedotčená krajina s výjimečnými přírodními lokalitami - CHKO Kokořínsko-Máchův kraj, maloplošná chráněná území
- Kulturně-historické bohatství území
- Existující pěší, naučné stezky a cyklostezky a vhodný reliéf pro realizaci těchto forem turismu
- Solidní dopravní dostupnost z hlavních zdrojových trhů
- Tradiční turistický intenzivně využívané území, zejména v okolí Doks a Hamru na Jezeře
- Rozvinutá základní a doprovodná infrastruktura cestovního ruchu v okolí Doks a Hamru na Jezeře

Nabídka a potenciál cestovního ruchu

Slabé stránky

- Nerovnoměrně rozprostřená základní a doprovodná infrastruktura cestovního ruchu
- Chybí TOP (unikátní) turistická atraktivita s vysokým celoročním potenciálem návštěvnosti
- Nabídka cestovního ruchu odkazuje většinou na zapomenutý „neviditelný“ historický odkaz (např. zaniklé obce, přítomnost vojenského prostoru) nebo obtížně sledovatelné přírodní atraktivitu
- Nedostatek finančních zdrojů pro obnovu/budování infrastruktury
- Nedostatečná technická a dopravní infrastruktura a její kvalita
- Roztříštěné vlastnické vztahy (obce, kraj, stát/státní organizace)
- Strukturálně postižené území (vysoká nezaměstnanost, chudoba obyvatel)

- Systematická podpora geoparku ze strany státu
- Zájem Libereckého kraje a vybraných státních institucí na udržitelném rozvoji území
- Prohlubování vztahu obyvatel ke krajině
- Příliv domácích, případně zahraničních investorů
- Přítomnost ekonomicky silných státních podniků např. DIAMO
- Rozvoj elektro-mobility (elektro-kola, koloběžky, malé dopravní prostředky)
- Digitalizace a moderní technologie usnadňující zpřístupnění atraktivit a hodnost území

Příležitosti

- Přírodní a živelné katastrofy (epidemie, povodně, záplavy, sucha, požáry, atd.)
- Příchod hospodářské recese a s tím spojený pokles zájmu o cestovní ruch
- Podfinancovaná obnova kulturního dědictví a přírodního bohatství
- Závislost rozvoje cestovního ruchu pouze na městských zdrojích a zdrojích z dotačních programů
- Nedostatek finančních zdrojů na obnovu a doplnění infrastruktury
- Nájezdy sběratelů a obchodníků vzácných druhů rostlin
- Nerespektování principů udržitelného rozvoje
- Nevhodné chování návštěvníků k přírodě a krajině

Ohrožení

SWOT analýza - Geopark Ralsko

Silné stránky

- Geopark Ralsko jako součást sítě národních geoparků a dosavadní vybudované renomé a prestiž
- Existence společnost Geopark o.p.s. s profesionálním zázemím a zkušenostmi
- Koncepční a systematické řízení destinaci např. Strategie interpretace hodnot Geoparku Ralsko a její implementace
- Mezinárodní spolupráce a přenos know-how do regionu (partnerské organizace)
- Partnerství s veřejnými subjekty na území geoparku i mimo něj
- Geopark Ralsko jako spoluzakladatel DMO Máchův kraj

Destinační management

- Možnost využití národních a evropských dotačních titulů
- Zkvalitnění činnosti a profesionalizace DMO Máchův kraj – synergie s činností Geoparku Ralsko
- Zvyšování kvality poskytovaných služeb – využívání národních certifikačních systémů např. cyklisté vítání, regionální produkty, technické předpoklady kvality)
- Využití bezplatných vzdělávacích programů k získání odborných kompetencí
- Moderní formy financování činnosti (sponzoring, mecenášství atd.)

Příležitosti

Slabé stránky

- Nejednotný přístup státu a státních organizací k rozvoji území především Vojenské lesy ČR
- Nízký zájem na spolupráci s geoparkem ze strany soukromých společností (podíl na financování, spolupráce, rozvoj území)
- Část místních obyvatel nemá zájem za zatraktivnění území pro turismus a související aktivity
- Přetrvávající nedostatky v kvalitě poskytovaných služeb a jejich nedostupnost (časová, místní) ve vybraných částech geoparku
- Nedostatek oficiálně certifikovaných turistických informačních center
- Rezervy ve využívání statistických dat a marketingového výzkumu pro rozvoj území

- Nedostatek nebo neochota poskytnout veřejné prostředky ze strany státu, kraje, místních samospráv na podporu činnosti geoparku
- Nedostatek soukromých zdrojů na podporu činnosti geoparku v důsledku dopadů pandemie COVID 19
- Formální naplňování koncepčních a strategických dokumentů v oblasti turismu
- Nerespektování role geoparku v území od dalších subjektů působících na tomto území např. DMO Máchův kraj, CHKO, Vojenské lesy
- Nedostatek kvalifikovaných a dostupných lidských zdrojů ve službách cestovního ruchu

Ohrožení

SWOT analýza – Geopark Ralsko

Silné stránky

- Relativní neobjevnost území u cílových skupin – specifické genius loci
- Atraktivní a již vyprofilované produkty cestovního ruchu - Land art v zaniklých obcích, cykloturistika, firemní akce a akce pro školy
- Zajímavé akce pro veřejnost např. Jablka vzpomínek, Land Art Park, Festival proměny
- Kreativní rozpoznatelná vizuální identita (značka – logo, claim)
- Webová prezentace (<https://www.visitralsko.com/>) včetně jazykových mutací
- Existence e-shopu s tematickou nabídkou geoparku a dalšími možnostmi rozvoje
- Profesionálně rozvíjené sociální sítě (FCB, Instagram, YouTube)

Slabé stránky

- Vysoká sezónnost cestovního ruchu s dominancí letního období
- Produktová nabídka cestovního ruchu orientována převážně na hlavní letní sezónu
- Vysoká závislost na domácím cestovním ruchu a specifických cílových skupinách
- Nedostatečné využití návštěvnosti v Doksech, Hamru na Jezeře a atrakcích v okolí pro přilákání návštěvníků do geoparku
- Nedostatečná prezentace (propagace) Geoparku Ralsko v médiích
- Chybějící tematická akce s potenciálem vyšší návštěvnosti a pozitivním marketingem

Destinační marketing

- Poptávka po produktově vyprofilovaných turistických destinacích
- Zájem veřejnosti o trávení volného času v přírodě, aktivitám šetřeným k přírodě, zdravému životnímu stylu a wellbeingu
- Pokračující trend populárních forem cestovního ruchu (geocaching, dark turism atd.)
- Zájem o trávení dovolené v České republice u domácích hostů
- Rozvoj sociálních sítí a jejich využití pro cílenou propagaci území
- Moderní technologie pro zpřístupnění (nabídky) produktu návštěvníkům (např. video mapping, virtuální realita)
- Blízkost Německa jako silného zdrojového trhu
- Využití spolupráce s krajem, CzechTourism a dalším organizacemi

- Vyšší marketingová a komunikační aktivita konkurenčních destinací cestovního ruchu
- Nedostatek finančních prostředků na marketing a komunikaci v oblasti cestovního ruchu
- Změna preferencí návštěvníků – ztráta/snížení zájmu o geo produkty a atraktivitu území
- Nezájem o spolupráci na propagaci území ze strany CzechTourism a kraje
- Tříštění marketingových a komunikačních aktivit s DMO Machův kraj a dalšími subjekty působícími na území geoparku

Příležitosti

Ohrožení

SWOT analýza – Muskaer Faltenboten

Silné stránky

- Certifikace Geoparku UNESCO a národní certifikace Geoparku
- Pestrá kulturní krajina (např. zahrady a parky, Evropská asociace parků Lužice jako dobrý předpoklad pro místní rekreaci a turismus)
- Globálně jedinečné geologické USP
- Solidní dopravní dostupnost především silniční dopravou
- Zajímavé atraktivity cestovního ruchu, rozsáhlá síť cyklostezek
- Úroveň partnerství v oblasti regionálního rozvoje, geoturismu a marketingu
- Bohaté zkušenosti s řízením geoparku, využívání externí zdrojů financování
- Propojení aktivit geoparku s vědou

Slabé stránky

- Povrchová těžba vede k trvalým změnám v krajině
- Vzestup podzemní vody po ukončení těžby vyvolává chemické reakce
- Malá dostupnost silných zdrojových trhů za méně než 60 minut pro jednodenní turismus
- Nedostatečná certifikace služeb a infrastruktury, někdy nedostatečné propojení nabídek
- Nízké využití značky UNESCO v prezentaci geoparku
- Administrativní a jazyková fragmentace oblasti geoparku
- Identifikace s Geoparkem je relativně slabá a zvenčí není jasně viditelná
- Počet uživatelů veřejné dopravy klesá

Celková SWOT

- Využití programů financování rozvoje cestovního ruchu může poskytnout další regionální přidanou hodnotu
- Mladá krajina po těžbě a zbytková jezera různých hydrochemických charakteristik a barvy vody jako potenciál pro geoturistiku
- Přilákání více turistů na základě marketingu a nabídek produktů
- Zvýšená aktivace obyvatel regionu nebo větší oblasti dosažitelná do 60 minut
- Ekonomický rozvoj západního Polska
- Zlepšení doprovodné infrastruktury pro cyklisty včetně přístupových bodů
- Rostoucí povědomí o zdravém životním stylu

- Tendence k suchému a teplejšímu podnebí může vést k nevratným změnám v krajině a častějším nízkým hladinám podzemních vod.
- Konflikt mezi ochranou přírody a potřebami turismu a rekreace
- Nedostatečné finanční a lidské zdroje obcí jako potenciálních sponzorů projektů pro budování infrastruktury
- Nedostatky v infrastruktuře rozvoje cyklostezek a turistických stezek v důsledku omezených finančních zdrojů v EU
- Obce a obecní sdružení
- Konkurence s jinými regionálními značkami produktů
- Další úbytek populace v důsledku demografického vývoje
- Chátrání jednotlivých průmyslových kulturních památek

Příležitosti

Ohrožení

Zdroj: MasterPlan 2.0

Kontaktní osoba:

Ondřej Špaček

Expert na odvětví cestovního ruchu

Tel +420 602 265 851

e-mail: o.spacek@krokem.cz